Ч. 29 (9.860). Львів, субота 7. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса тел.: „Діло—Львів“. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2500 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр. Італії 10 лірів. Німеччині 3000 н. марок. Швайцарії 5 шв. фр. Чехосл. части 30 ч. корон. Румунія 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“. Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 6. жовтня 1922.

Чічерін про міжнародню ситуацію.

Перебування Чічеріна в польській столиці вже закінчилось. Поводився він так, як належиться поводитись справжнім дипльоматам справжніх „буржуазних“ держав. Відбув ряд візитів й прийнять; зів ряд дипльоматичних сніданків й обідів, приймав представників преси й оповів їм про ту приємність, яку зробило йому відвідання прекрасної столиці сусідньої заприязненої нації.

Правда в виконанні Чічеріном ролі справжнього „буржуазного“ дипльомата трапився ряд досить прикрих непорозумінній. Чічерін досить фаміліярно поводився у Варшаві і в інтервю представникам жидівської преси говорив одне, а представникам польської преси друге. Не про „прекрасну столицю сусідньої заприязненої нації“ була мова в тому інтервю; почувалась в ньому захована ворожість й неприязнь до тієї держави, що має ту саму „прекрасну столицю“. Польський уряд і частина польських громадських кол стріли п. Чічеріна досить здержано й зимно. Польський премієр Новак захорів саме в той день, коли мусів бути на урочистому обіді у представника Р. С. Ф. С. Р. А з громадянських діячів ширші розмови і близчі стосунки зазязав з ним, здається, лише п. Домбскі, творець риського трактату.

Але, не зважаючи на ці всі непорозуміння, частина польської преси була захоплена Чічеріном цілком й вповні. Цією частиною польської преси розуміється була правовірна ендецька варшавська преса, яка, зітхаючи по великій єдиній Росії, ніяк не може знайти відповідного обєкту для своїх зітхань, свойого замилування. І за браком його вона готова зараз бачити втілення своєї безнадійної досі любови навіть в п. Чічеріні. Один з органів цієї преси вже навіть з сеього приїзду Чічеріна зробив висновок, що з приїздом совітського дипльомата „сам Бог завитав до Польщі“, згідно польському присліво: „гість в дім, Бог в дім“. Й розуміється, захоплення цієї частини польської преси після інтервю Чічеріна мусить ще збільшитись і зрости. А по суті річей, що дає це інтервю понад загальники і порожні місця? Чи намічаються у ньому ті нові шляхи совітської політики, які би свідчили про те, що зворот, повний і рішучий, в її курсі є довершеним фактом?

Вчитуючись в заяви Чічеріна, можна зробити лише оден висновок — все в совітській політиці лишається по старому, все продовжується та лінія, яка провадилась большевиками в Генуї і Газі — ті самі беззмістовні заяви про бажання навязати торговельні зносини з Заходом й те саме небажання поставити кропки над і, дати ті гарантії, при яких ці торговельні відносини стали би можливими. І поруч з тим й разом з тим при заявах про миролюбні настрої й заходи совітського уряду висування тез і поглядів, які свідчать, що агресивні заміри, як раніше, так й тепер, не лишаються чужими совітському урядови. Бо заява Чічеріна про змагання совітського уряду забезпечить свої кордони, в перекладі з мови дипльоматів на мову просту, означає не що инше, як агресивні заходи большевиків що до Румунії, суперечка з якою відносно кордону по Дністру ще дуже далека від урегулювання. Ця агресивна позиція большевиків що до Румунії знаходить своє виразне ствердження в звістках про концетрацію совітського війська на румунському кордоні. Так само значення Чічеріном позицій совітської Росії в справі Туреччини з його підкресленням, що Росія твердо стоїть на грунті совітсько-турецького трактату від 16. березня 1921 року, дуже мало свідчить про миролюбні наміри політики совітів.

Ріжниця власне з недавнім совітським минулим в теперішній заяві Чічеріна полягає лише в тому, що він відмовився від колишньої большевицької фразеольогії й старі ворожі совітів вдягає в звичайну традиційно-дипльоматичну „буржуазну“ одежу. А по суті річей все лишилось, як й раніше. Та не могло воно инакше й бути. Адже в постановах комуністичних зїздів в Росії, які визначили теперішній курс совітів, ясно й недвозначно говорилось, що цей курс є тимчасовою уступкою, спробою обдурить західньо-европейську буржуазію, одержать від неї „передишку“. Виконуючи директиви своїх центрів, Чічерін більше того, що він сказав, і не міг сказати.

Але проте знаходяться в польському громадянстві групи, яких самий приїзд Чічеріна виводить з стану рівноваги, які дивляться на нього, як на ознаку приходу нових часів в Росії. А між тим ще так недавно майже таке саме інтервю Чічеріна в Німеччині, дане співробітникови „Фосіше Цайтунг“, серед більш політично виробленої німецької суспільности стрінуло дуже здержане й зимне прийняття.

Маємо ще одно сумне свідоцтво степені політичного й державного розвитку тих кол польського громадянства, яких претенсіям нема кінця й краю.

Це ще один випадок, коли політична наївність, повна дізорієнтація й неосвідомленість цих кол в міжнародній ситуації виявляється з повною виразністю і ясністю.

Пр. 321/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло“ ч. 24. (9.855) з дня 1. жовтня 1922. під наголовками: 1) „Польська легенда“ в уступі від слів „що згадана мирова політика“ аж до „у межах польської держави“. 2) „Галицькі відносини“ в уступі: між словами „над р куратури у Львові“ і „нагліуда в Тернопільщині“ містить в собі ество ad 1) злоч. з § 65a к. з., ad 2) проступку з § 300 з. к. узнав доконану 30. вересня 1922 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 2. жовтня 1922. (Підпис нечиткий.)

Галицькі відносини.

Теттор на Покутті.

Як відомо, недавно тому в Вербіжи нижнім, пов. Коломия, згоріло у дідича збіже, а за Вербіжем вбито одного з делегатів-Гуцулів, що їхали до Пілсудского з чолобитнею і приносом Сх. Галичини в дарі, коли переїздив з Румунії до Коломиї. Шукаючи за виновниками перевели жандарми і поліційні агенти — в числі 25 — дня 28, 29 і 30 вересня в Вербіжи ревізії в 11 домах, а то у: Мусія Гаєвого, Гриця Гаєвого, Онуфія Гаєвого, Костя Калинюка (син Костя ходить до гімназії; тут тревала ревізія 4 години, на студіювання самої однотомової історії М. Грушевського пішла майже година), Олекси Шурбалюка (син Олекса ходить до гімназії; тут знайдено пластові записки, головно індійські знаки так заінтригували агента, що ученика арештовано; (перетримавши одну ніч в Коломиї в арешті випущено), Козми Ласійчука, Андрія Ласійчука, Василя Тафійчука (і сина Василя, укінченого теольога, котрий господарив дома), Василя Туліки, Павла Туліки, Петра Туліки і Андрія Лаврука. По ревізії — у одного мали найти револьвер і деревляний карабін (реквізит місцевого театру) — арештовано 6-ьох: Мусія Гаєвого, Гриця Гаєвого, Онуфрія Гаєвого, Олексу Лаврука, Пилипа Туліку, Петра і Андрія Лаврука. Арештованих бито в громадській канцелярії по лиці і буками, а по тій екзекуції випущено Пилипа Туліку, Петра і Андрія Лаврука (хорий від побоїв), а чотирьох перших відведено до вязниці в Коломиї, де вони й досі зазнають всяких знущань. Хотять присилувати їх до зізнань в напрямі підпалу двора й убивства гуцульського делегата.

Ревізії й арешти.

Дня 20. вересня мав Вербіж нижний (пов. Коломия) незвичайне видовище. До села прийшов сильніший відділ явної і тайної поліції. Розділившися на гуртки по чотири поліцаї і два тайні агенти, почали переводити ревізії у кількох господарів, шукаючи пильно за якимись паперами. У двох гімназійних учеників, один з V. кляси, другий з VI. кл., найдено списи пластунів коломийської гімназії. Списи забрано, а учеників арештовано.

Ревізії і арештовання на Гуцульщині.

Дня 30. вересня жандармерія перевела ревізію в с. Вербіжи, пов. Коломия у 8 селян і 2 учеників. Пошукувано за якимись відозвами і проклямаціями. Одного ученика арештовано. Жандарми били арештованих парубків, щоби вимусити від них зізнання.

Облава на людей.

З Вербіжа вижного, пов. Коломия, повідомляють нас:

В неділю вечером дня 24. вересня прийшов до нашого села узброєний відділ польського війська і розділившися на кілька частей, під проводом тайних агентів розпочав облаву на людей. Жовніри обходили хати і дивилися, чи нема якого тайного „згромадження“, а коли надибали випадково по дорозі яких селян, то тяжко приходилося селянам перенести цю стрічу. Перестрашені селяне втікали в кукурудзи, а за ними сипалися кулі. До пізної ночі лунали по селі вистріли, аж над раном забрався відділ із села. Така історія повторюється тут частійше. Селяне кажуть, що то „вівати“ на „автономію“, якою мається обдарувати „почуване людек русіньскі“!

Військо на села.

З Перерова, пов. Коломия, пишуть нам:

Ще не загоїлися рани по недавнім безпідставнім арештуванню і цілорічним мученню невинних людей в тюрмах, а вже коломийське старосто обдаровує нещасне село новою благодаттю. На сесії війтів у вересні наказано начальникови громади, щоби приготовив кватири для війська, які дає в село тому, бо „селови за добре поводиться, воно бавиться, співає „Ще не вмерла Україна“ і т. д. Цілою провиною села було те, що завдяки свідомійшим громадянам відновлено читальню „Просвіти“, устроєно фестин, відбулися дві аматорські вистави і поробленo старання з метою оснувати кооперативу. Пан староста хоче конче знищити і так знищених війною селян і мати в своїм повіті як найбільше голодних і жебраків. Це також важне plus поправи селянських відносин.

Польська чорна сотня в Перемишлі.

Сестри Василіянки в Перемишлі дістали оттакого листа:

Drogie Mateczki! My niżej podpisani prosimy najuprzejmiej, abyście były tak dobremi i złożyły sumę wynoszącą 2.000.000 mp. u księży Salezjanów. W przeciwnym razie wysadzimy w powietrze cały wasz zakład.

Do widzenia

Tylko do dwóch dni.

Ludzie piekła.

Лист заосмотрений печаткою з трупячою головою.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Заява.

Тому, що в ріжних селах Косівщини розпускає хтось для збаламучення населення поголоски, немов то я кандидую на посла, заявляю отсим, що я як карний член української нації не то що не кандидую, але й не думав ніколи кандидувати.

Д-р Петро Рондяк.

Людовці вербують Українців.

„Газета Цодзєнна“ доносить, що в Золочівщині і Равщині волочаться агітатори польської людової партії і вербують українських селян до голосовання на людовців. В Раві руській виставили лісту, на якій записано трьох кандидатів Українців, котрі навіть своє кандидатури не зголосили. Редакція названої газети називає тих Українців „параде русінами“ і додає, що людовці готові получитися „з врогем Русінем“, щоби тільки дістатися до

сойму. Але „вруг Русін“ не спішиться до виборів.

Резиґнації.

З участи в польських виборчих комісіях зрезиґнували: о. Кипріян Ясеницький, парох в Жовтанцях, жовківського пов., о. Семен Шпіцер, парох в Солукові, долинського пов., Іван Сисак, Гринько Кіцара, Данило Олексів, Олеса Марущак і Ілько Сидор, господарі в Коцурові, бобрецького пов., д р Іван Калин, адвокат в Тернополі, Іван Мацьків і Василь Черкавський господарі в Любині під Виспою, рогатинського пов., Панько Баглай, Івась Філяк, Ілько Кручак, Олекса Пазина, Олекса Баглай, Данило Масний, Микола Ворона і Федь Семків, господарі в Дулібах, бобрецького пов., о. Іван Шлемкевич, парох в Сновидові, бучацького пов., Петро Ковальчук і Михайло Мартинюк, господарі в Іванівці, теребовельського пов., Матвій Дзюбинський, господар в Панасівці, зборівського пов., о. Теодозій Гриник, парох в Тенетисках, равського пов., Іван Близнюк в Перемишлянах, Олекса Мацьків, господар в Стрілисках нових, бобрецького пов., о. Степан Головацький, парох в Соколівці, бобрецького пов., о. Константин Концевич, парох в Гологорах, золочівського пов., о. Іван Бирка, парох та Михайло Тютюник і Стефан Михалюк в Желдці, о. Йосиф Логинський, парох в Струтині нижнім, долинського пов., о. Михайло Осадца, парох в Ходачкові малім, тернопільського пов., Михайло Гуцалюк, учитель в Ізбах на Лемківщині, Іван Козак і Іван Демків, господарі в Гребеннім, равського пов., Олексій Гавдяк, Федь Галишин, Михайло Ковальчин, Микола Ковальчин, Михайло Добош, Василь Пупін с. Федя і Іван Пупін, господарі в Болохівцях, дрогобицького пов., Микола Вишиванюк, господар в Раківчику, коломийського пов., о. Григорій Чубатий, парох в Ступках, Іван Романюк, абсольвент рільничої академії в Михалкові, борщівського пов., Дмитро Дебельський, нач. громади в Березовиці вел., тернопільського пов. о. Юліян Кочержук в Старих Богородчанах, богородчанського пов.

Кари за резиґнацію.

Окружна виборча комісія ч. 52 в Стрию накладає на Українців, що не приймають членства виборчих комісій, найвищі грошеві кари, як свідчить отсей документ:

47./O.K.W.

Stryj, dnia 29. września 1922.

Do Starostwa w Dolinie.

W załatwieniu pisma z dnia 13. września 1922 L. 671/pr. podaje Świetnemu Starostwu do wiadomości, że po myśli art. 25 ord. wyborczej i noweli do ord. wyb. nałożyłem za wzbranianie się przyjęcia urzędu i przeciw państwowe stanowisko w obecnej akcji wyborczej na W. P. Zenona Patrlia zast. przew. obw. k. w. Nr. 58 w Perehińsku grzywnę w kwocie 200.000 mk. (słownie dwieście tysięcy marek) — na Wb. ks. Pawła Dżułyńskiego, Przew. obw. k. w. Nr. 60 w Perehińsku jak równie na Przew. obw. k. w. N. 59 w Perehińsku Michała Pańkowa nałożyłem grzywnę po 200.000 mk. (słownie po dwieście tysięcy marek) o których bezzwłoczne ściągnięcie upraszam z tem, że odwołania nie wstrzymują postępowania ekzekucyjnego.

Przewodniczący O.K.W.

St. Orski m. p.

Wl. ks. Pawłowi Dżułyńskiemu w Perehińsku udzielam do wiadomości. Przewodniczący O.K.W. Nr. 52 wz Szul kiewicz.

Вісти з Дрогобича.

Дивні діла.

Адміністраційні власти стараються репресіями примусити селян, членів комісій, до участи в них. В Умній на 7 селян, які відмовилися від участи в виборчій комісії, наложено гривну по 20 000 мп. із загроженням дальших гривен і кари. В Доброгостові виконано заняття рухомостей на заплачення гривни перед дорученням карного присуду. З сього бачимо, що серед адміністраційних властей панує повний хаос.

Це однак, що приключилося Гнатови Унятицькому з Унятич, мусить викликати здивування навіть тих, що привикли до галицьких відносин. Він відказався від участи у виборчій комісії. На це дістав рішення окружної виборчої комісії в Стрию з 20. IX. ц. р., яким наложено на нього гривну 20.000 мп. і повідомлено його, що окружна виборча комісія в Стрию на свойому засіданню рішила скинути його з виборчого комісаря. Гром. Унятицький думав, що на цім покінчиться. Якеж було його здивовання, коли за кілька днів одержав два рішення тоїж комісії в Стрию з дня 23. IX. ц. р., одно адресоване до Гната Унятицького, сина Ілька, а друге до Гната Унятицького, сина Іллі. В обох рішеннях знову наложено на його гривну 20.000 мп. і усунено з гідности члена виборчої комісії. Так отже Унятицький був тричі покараний гривною і тричі усуваний. Але на тім не кінець. Дня 30. IX. одержав він отсе рішення, яке подаємо в цілости:

„L. 454. O.K.W., Stryj dnia 28. 9. 1922. — Do WPana Ignacego Uniatyckiego, syna Eliasza, zastępcy członka Obw. kom. wyb. Nr. 84. w Uniatyczach. — Orzeczenie karne, którem nałożono na WPana za wzbronienie się przyjęcia godności w obwod. kom. wyb. Nr. 84. w Uniatyczach, ressumuję w ten sposób, że nakładam na WPana grzywnę w kwocie 200.000 Mp. (dwieście tysięcy marek) z tem, że w razie dalszego wzbraniania się, orzeczona grzywna powtórnie nałożoną zostanie. — O bezzwłoczne ściągnięcie nałożonej grzywny odnoszę się równocześnie do Starostwa w Drohobyczu z tem, że w razie d a l s z e g o p r z e c i w p a ń s t w o w e g o o p o r u, zostanie użytą pomoc wojskowa — a gmina oporna otrzyma wojsko na załogę. — Przewodniczący O.K.W. Nr. 52. (підпис нечиткий) — L. S.“

Наведеним рішенням допустилася окружна виборча комісія нарушення соймового виборчого закону. А саме: Соймовий закон допускає лише гривну 20.000 мп. і не знає ніяких репресій в роді військових залог. Власти не можуть оправдуватися, що істнує якийсь розпорядок міністра внутрішніх справ, тому, що міністер внутрішніх справ в правовірній державі не має права зміняти постанов соймових законів. Заповіджена урядом у Варшаві новеля до соймового закону досі не появилася, не поміщено її у Вістнику державних законів і тому вона не обовязує. Мабуть унікатом в історії людства є переводження виборів при помочі військових карних експедицій.

Що роблять вони.

Яких способів уживають наші противники, щоби тільки втягнути українських селян до участи в польських виборах, нехай послужить відозва такої анонімної інституції, як „Окружний Хлопско Інвалідский Комітет виборчий з осідком в Бережанах“, яку подаємо в оригіналі:

„Горожани!

В часі коли ряди героїв жовнірів ишли в бій то громадянство ишло до них з словами потіхи і розради загріваючи до видержаня в бою, та навіть з матеріяльною допомогою.

Нині уже маємо часи повоєнні, часи спокою! Многі що станули в обороні своеї вітчини до своїх домів та родин не повернуло, богато вернуло покалічених і хорих і лише де кого ощадила доля.

Громадяньство якоми доля идучих в бій не була байдужею мусить дальше опікувати ся тими що повернули домів і допомоги сеї потрибують.

Тепер як ще нам всім відомо маємо час перед вибирчий, час праці і партийних змагань, отже час, в якім суспільність, не могучи оказати окалічиним матеріяльної помочі повинна прихилити ся до борби о представника цих окалічілих інвалідів в Соймі законодавчім.

В тій цили зорганізовав ся Окружний Хлопсько-інвалідський Комітет виборчий з осідком в Бережанах, що в порозумлінню з загалом інвалідів і здемобілізованих вояків виставив яко кандидата на посла до Сойму сина господарярільника, інваліди з Біща, Презеса Повітового Кола звязку Інвалідів воєн. з Бережан А Н Т О Н О Г О З А М О Й С К О Г О.

Отсим звершаємо ся з горячим закликом до всіх товаришів-інвалідів, про яких судьбу боремо ся, до Вас товариші оружя бувших вояків, з якими спільно ми проливали крот до Вас поважані господарі рільники яких сини і онуки пішли в кровавий бій, щоби більше до свого любого села не вернути ся, або вернути ся хворими і калікими, до Вас матері вдови і сироти по павших на полі слави, звертаємося до всіх без винїнку до сеї суспільности без огляду на народовість до бідних знищених і окалічилих насьлідком війни маємо і між Полякоми, Українцями і Жидами.

Нехай ніхто не ухиляє ся від голосованя а більшість інвалідів у нас Українців отже ухиляючись ся від голосованя принесемо шкоду тільки бідним. Про долю цих бідакив треба завсігди боронити ся.

Посол інваліда буде дбати не лиш про інвалідів, але і про добро здемобілізованих вояків, материй, вдів і сиріт павших, винищених війною міщан і господаріврільникив і в загалі бідних, бо хто як не він окалічилий, без ноги, може знати лутше біду, біль і терпіня нуждарів.

Ми повинні отсе використати той час спільно працювати і стреміти до спільної мети, а не вірити партійним підшептом і обіцянкам, ковбасі та горівці средству продажности, мусимо всі бажаючи виплатити затяхнений довг вдячности супроти інвалідів за пролиту їх кров, біль, кости, голусовати на кандидата інваліду, безпартийного, але не вибирати кого иньшого з якоїсь партії. чи то народової, чи социялїстичної, ендецкої чи иншої.

СТЕПАН ШАХ.

МИКОЛА СУМЦОВ.

(1854—1922).

La vita bene spesa lunga e.

Леонардо да Вінчі.

Сумною вісткою поділився дня 4. жовтня ц. р. часопис „Діло“ з своїми читачами та усім українським громадянством по цей бік лінії рижського трактату — про смерть Миколи Сумцова. Під першим вражінням цеї вістки щирий жаль огортає кождого Українця, кожен мусить схилити з пошаною голову перед великаном таланту, енергії, праці та благородного серця. Покійний Микола Сумцов — це рідка одиниця не лиш серед української ученої громади, але й незвичайна поява на европейськім науковім овиді. Був це дійсно европейської слави учений, на якого українська культура й наука все може бути горда. А при тім ще одна незвичайна характерна риса того великого чоловіка. Крім стисло наукової, університетської праці, був він взірцем найкращого популяризатора науки серед широких селянських мас українського народа. І в однім і в другім напрямі був справжнім мистцем.

Життя і діяльність бл. п. Миколи Федоровича Сумцова звязані нерозривно, як рідко у кого, з одним місцем української теріторії, а саме з Харковом. Харків є містом, де учився, учителював, працював науково, суспільно, де й умер. Харків є дійсно його родинним місцем, хотя родився він в Петрограді (в 1854 р.). Покійний походив з давнього шляхетського роду, що виводився таки з Харківської губернії. Початкову освіту побирав у родиннім домі, середню в Харкові у 2-ій харківській гімназії, а вищу — в харківськім університеті на історикофільольогічнім факультеті, де набрав замилування до української старовини. Покінчив університетські студії в 1878. р. Тут звернув на себе увагу своїми незвичайними природними здібностями і примірною працьовитістю. Вже його перші наукові праці відзначалися бистротою критицизму та глибокою синтезою. При тім оказав відразу велику ерудицію. Наукова карієра так і стелилася перед ним. На 24-ім році життя (в 1878 р.) став приват-доцентом харківського університету по історії російської літератури. На 26-ім році життя (1880 р.) оборонив магістерську дисертацію п. н. „О свадебныхъ обрядахъ по преимуществу русскихъ“, що дало йому вже титул універ. професора, а в 1885 р. оборонив докторську дисертацію в праці п. н. „Хлѣбъ въ обрядахъ и пѣсняхъ“. В 1888 р. став звичайним професором університету в Харкові і на тім місци оставав вже до кінця свого трудолюбивого, в наукові твори вельми плодовитого життя. Відповідно до зросту наукових його праць, зростали й почести в наукових найвищих установах, як українських так і російських. І так з українських — Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові вибрало його своїм дійсним членом, а Українська Академія Наук в Києві іменувала його своїм звичайним членом. З російських — Імператорська Академія Наук в С. Петербурзі іменувала його членом кореспондентом, а гідність почесного члена піднесли „Історичне Товариство Нестора-Літописця“ в Києві, Губерниські Архівні Комісії в Чернигові й у Вороніжи, Археольогічний Інститут в Москві та кілька инших українських і російських наукових товариств.

Наукова діяльність Покійного д-ра Миколи Сумцова обнимала історію української і російської літератур, етнографію, фольклористику, мистецтво, педагогію й методику народньої (людової) освіти, так зв. „народняго чтенія“. За весь час своеї наукової творчости написав по обчисленням бібліографів около 600 ріжних наукових праць розвідок, статтей і публіцистичних заміток, які поміщував переважно в „Кіевской Старинѣ“, „Этнографическомъ Обозрѣніи“, „Извѣстіяхъ Имп. Акад. Наук“ та дуже багато окремими публікаціями, — пишучи переважно по російськи.

Найважнішими його працями з історії української літератури, (писані по російськи) являються слідуючі: „Инокентій Гизель“ (Кіевская Старина 1884 р.), „Іоанникій Галятовскій“ (Кіев. Ст. 1884 р.), „Іоаннъ Вышенскій“ (Кіев. Ст. 1885 р.), „Лазарь Барановичъ“ (Харків — 1885 р.), „Характеристика южнорусской литературы XVII. в.“ (Кіев. Ст. 1885 р.), „Очерки исторіи южно-русскихъ апокрифическихъ сказаній и пѣсенъ“ (Кіев. Ст. 1887 р.), „Историческій очеркъ попытокъ католиковъ ввести въ южную и западную Россію Григоріанскій Календарь“ (Кіев. Ст. 1895 р.), „М. П. Старицкій какъ драматургъ“ (Изв. Имп. Ак. Наук 1908 р.) й инші.

З ряду монографій о легендах, повістях, думах, повірях і побутових обичаях найважніші є такі: „Очеркъ исторіи колдовства въ Европѣ“ (Хар. 1878 р.), „О свадебныхъ обрядахъ“ (Хар. 1881 р.) і „Къ исторіи малорусскихъ свадебныхъ обычаевъ“ (Кіев. Ст. 1883 р.). З етнографії славнозвісна його „Современная малорусская этнографія“ в „Київській Старовині“ в рр. 1892—96.; а з історії мистецтва монографії „Писанки“ (Кіев. Ст.

Ми не хочемо ніякої партії, ми ідемо в імени справедливости та совісти. Вірнимо, що Ви інваіди бувші вояки, вдови і сироти по них, Ви поважані господарі-рільники виповните свій обовязок, за що з гори шлемо „Спасибіг".

Окружний Хлопсько Івалідский Комітет виборчий з осідком в Бережанах".

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Справа участи Росії в конференції.

„Дейлі Кронікль" обговорюючи становище Росії в справі проливів пише, що севрський договір застеріґає можливу співучасть Росії при вирішуванню цеї справи. Тимчасом однак, зазначує денник, першим завданням союзників є заключити мир з Туреччиною, чого до тепер формально не переведено. Навпаки, Росія не тільки заключила мир з Туреччиною, але підписала навіть союзний договір з урядом Анґори. Тимчасом не може вона зголошувати ніяких управнених претенсій до участи в намірeній мировій конференції, як також посередничити при заключуванню мира з західними державами. Політика союзників йде розуміється в тому напрямі, щоби впорядкування справи проливів передати Союзови Народів. Проєктована мирова конференція може на думку денника розвязати це питання в загальних нарисах, натомісць подробиці, як очеркнення території проливів і ин. можна би після заключення миру передати окремій комісії до якої запрошено би також Росію. Не треба однак забувати, додає денник, що при розвязці справи проливів треба буде на разі звернутися до Союзу Народів, якого інтереси є тут у великій мірі заанґажовані.

Перед конференцією в Муданії.

„Дейлі Телеграф" пише, що союзні держави, які попирають справу звороту Туреччині східної Тракії, не можуть розпочати в Муданії ніякої акції, якої метою було би випередження рішень мирової конференції. Тому Англія мусить настоювати, щоби турецьким військам не було вільно переходити Дарданелів так довго, доки справа Тракії не буде оконечно вирішена. Є держави, які хочуть взяти участь в конференції вважаючи, що мають право забрати голос в тій справі. На думку „Дейлі Телеграфу" конференцію в Муданії не можна відбути без участи Румунії і Югославії, які є в першу чергу заінтересовані в тій справі.

Вступна конференція.

З Царгороду доносять, що дня 4. ц. м. прибули до Муданії генерали союзних держав і відбули вступну конференцію. О год. 15 стрінулись вони з представником кемалістів, після чого відложено конференцію до 5 ц. м. себто до приїзду грецького делеґата.

Франклін Буйльон в Муданії.

З Царгороду доносять, що до Муданії прибув Франклін Буйльон в товаристві царгородського представника національного зібрання Анґори Гаміда Бея.

Початок переговорів.

З Царгороду доносять, що переговори між Ісмед Пашою і союзними генералами, вже розпочалися. В конференції візьмуть також участь грецькі делеґати, які мали приїхати в середу ранком. Колиб приїзд згаданих делеґатів припізнився, конференція відбудеться в четвер.

Конференція в Муданії вже зачалася.

„Журналь де Деба" доносить з Царгороду, що конференція в Муданії розпочалася 4. ц. м. перед полуднем. Атенський військовий директоріят вислав одного генерала як свого представника.

Конференція в Муданії.

Аг. Аваса доносить, що до Смирни не наспіли до тепер ніякі вістки про хід конференції в Муданії. В офіціяльних колах заховують глибоку мовчанку. З міродатних джерел доносять, що після закінчення конференції вийде офіціяльне звідомлення. Турецькі політичні кола задивляються оптимістично на перебіг цеї конференції.

Грецька революція — комедією.

Аг. Райтера доносить з Атен: Твердження французької преси, начеб грецька революція була тільки комедією, влаштованою в порозумінню з королем Константином, щоби ввести в блуд антанту, викликало з огляду на теперішнє становище Франції велике занепокоєння. Англійські круги вважають твердження французької преси як безпідставне, тимбільше, що дипльомати спільно з французьким послом завізвали революціонерів, щоби ставились прихильно до увязнених міністрів б. короля Константина, поясняючи, що засуд смерти на них, як цего домагались деякі екстремісти, викликав би прикре враження в коаліційних колах. Дипльомати інтересувалися також зарядженнями у звязку з виїздом короля Константина.

Новий грецький король вязнем революційного комітету.

„Морнінг Пост" доносить з Бельграду, що нового грецького короля арештовано в королівській палаті і ніхто не може відвідувати його без окремого дозволу революційного комітету. До тепер відвідало його тільки декілька знайомих, м. и. румунський посол в Атенах. Зачувати, що між венізелістами і революційним комітетом дійшло до порозуміння.

Турки опорожнюють невтральну полосу.

З Атен доносять, що турецькі війська залишили місцевість Пандерму, яка находиться в обсягу невтральної полоси. Дарданельський порт Камакалі, де були до тепер Французи, зайняли англійські війська. Застій в турецьких оcераціях слідний також коло Ісмід, який залишили турецькі війська.

Демонстрації в Атенах.

Німецька преса приносить звістку з Атен, що тимчасовий уряд видав проклямацію, де відкидує намір окупації Тракії військами союзників аж до заключення миру. На підставі дальших інформацій німецької преси, в Атенах дійшло до ворожих демонстрацій перед посольствами союзних держав. Воєнні кораблі союзників мали відплисти до Піреус, щоби перейняти там охорону своїх горожан.

Коаліційні війська обсадять Тракію.

Аг. Райтера доносить з Царгорода: В турецьких політичних колах думають, що коаліційні ґенерали предложать, щоби контингенти коаліційних військ обсадили Тракію постепенно, як покидатимуть її Греки. Вони предложать заведення турецької адміністрації і жандармерії. І коаліційні і турецькі круги сподіються корисного висліду конференції.

Венізельос не їде до Парижа.

З Льондону доносять: Венізельос, котрий вчера веч. задумував виїхати з Льондону до Парижа, щоби стрінутися з Поанкаре, відложив свою подорож на необмежений час.

Венізельос у справі Тракії.

В листі до „Таймс'ів" Венізельос борониться перед твердженням, начеб хотів безоглядно задержати Тракію для Греції. Венізельос заявляється за окупацією Тракії союзниками до часу, як увійде в життя мировий договір.

Вибори до грецького парляменту.

З Атен доносять, що вибори до грецького парляменту відбудуться 18. падолиста.

З польських справ

Шлеський сойм.

Начальник Польщі підписав декрет, яким на день 10. жовтня скликує в Катовицях шлеський сойм. В неділю виїзджає до Катовиць польський міністр вн. справ — Каменські з головою міжміністерського комітету для шлеських справ — Концевским. Цей комітет основано для санації капарних відносин на Шлеську. Як Поляки вміють санувати відносини, ми — Галичани — прекрасно знаємо. Знають це вже й шлеські Німці.

В Австійській стайні людовців.

Під головуванням Вітоса відбулося в соймі засідання головної управи партії „Пяст", присвячене афері: Ямпольські - Бриль. Наради були довго бурливі. На зовні покищо продісталася вістка, що справу

1891 р.) і „Леонардо да Винчи" (Хар. 1800 р.)

Будучи професором університету був також він членом, а навіть головою, іспитової комісії для учителів, чинним орґанізатором вищих жіночих педаґогічних курсів в Росії і взірцем педагога-преподавателя. З обсягу педаґогіки й дидактики вийшли також цінні статті пера Покійного і під його редакцією опрацьовано звісне й загально в Росії до війни уживане „пособіе для устройства научныхъ и литературныхъ чтеній", що вийшло в Харкові в 1895 1896 рр.*)

Крім наукової праці займався покійний М. Сумцов також щиро проявами щоденно-культурного життя українського народа. Доля неграмотніх широких українських мас лежала йому на серці. Тому освітньою працею серед народа дуже інтересувався, спомагав працьовників на тій царині та й сам особисто нею займався. І цю саме галузь діяльности М. Сумцова хочу підчеркнути, полишаючи оцінку його наукової праці, значіння наукової його діяльности для української науки та культури, знавцям ученим українїстам і фольклористам.

М. Сумцов, як добрий син народу, бачив ту величезну непроглядну прогалину між містом і селом, між інтеліґентом і простолюдиною одної і тої самої нації. Розумів, що такий стан віщує катастрофу в усяких збірних національних змаганнях. Щоби тому зарадити, треба йти в народ й учити його. А учити належить у зрозумілій йому рідній мові, зрозумілим підходячим способом думання, арґументації й уподобання. До такої праці треба підготовки; треба здобути для себе самого знання й пізнати психольоґію тих мас, серед котрих і для котрих мається працювати. І здалосяб, що цей учений чоловік, який знав лише бібліотеки, музеї, старі рукописи, університетські салі викладів і слухачів бодай із середньою уже освітою, не зуміє підійти під психольоґію широких селянських мас. А прецінь не так! Покійний М. Сумцов належить до найкращих українських популяризаторів без застережень. Його книжечки видані для народа в серії „народняго чтенія" й в українській мові в Харкові можуть служити взірцем, як писати популярні книжечки. А до таких належать книжечки „Діткам і дорослим" і „Хліборобам" видані в Харкові в 1908 р. Як треба популяризувати навіть найтончу галузь науки, як пр. твори мистецтва, показав д-р Сумцов в своїй прекрасній книжечці „Леонард з Вінчі" виданій в Харкові. Зразком однак краси популярних писань покійного М. Сумцова являється знаменита його „Географія України", написана в 1918/19 рр., а видана на державний большевицький кошт у Харкові в 1921. р., а яка є без пересади найприступніщою до того часу українською популярною географією Рідного Краю. Тому й не диво, що большевицький комісаріят народньої освіти видав її навіть примусово коштом Всеукраїнського Державного Видавництва в Харкові. І укладаючи сего року календар „Просвіти" на 1923 р. помістив я з цеї „Географії України" Сумцова дві глави, а саме про Волинь і Холмщину, в популярно научній части календаря, (книжку дістав припадково з Харкова), не передчуваючи зовсім, що це буде вже посмертна публікація.

При цьому слід згадати, що географію сю писав Покійник враз із своїм улюбленим сином Дмитром, який умер несподівано на 42 р. життя в жовтні 1919 р.*) Небіжчик Дмитро Миколаєвич був дослідником по українському природознавству, а займав посаду інспектора Комерційного Вчилища в Звенигородці і приготовлявся до ряду популярних розвідок по українському природознавству. Зібрав був вже величезний матеріял і запас знання, а студіював ще за порадою батька українську мову та стилістику на живих примірах серед українських сільських мас.

Батько любив сина дуже ніжною любовю і смерть сина зломила старого Миколу Сумцова... „Для мене, як єдиного тепер автора і редактора Географії, ця книжка люба, бо для мене лунає в ній той тасмний тихомовний спів чулого серця, котрий обєднує покоління, звязує дітей з батьками, творить національний рух і викликає глибоке почуття любови до живих і померших", — з роздертим серцем кінчить свою посмертну згадку 64-літний старець по своїм „ясної памяти" синови Дмитрі, при кінці згаданої Географії.

Оба отже працювали над освітою свого народа, над його освідомленням, бо „український нарід вийшов вже на великий шлях са-

*) З важніщих праць написаних по українськи перед війною слід згадати: „Історичні зразки українського літературного єднання" (Київ 1907), „Малюнки з життя українського народнього слова" (Харків 1910) й „Українські Думи" (Львів 1914), які вийшли в привітну книгу Іванови Франкови в сороклїття його письменницької праці.

*) Вістка про смерть Дм. Сумцова прийшла до Галичини в 1919 р., але у зміненім виді, а саме подано, що умер батько проф. Микола Сумцов і тому київські українські часописи, як от „Нова Рада" а за ними й галицькі (станиславівська „Република") помістили були некрольоги про нього.

Була отже помилка, а не містифікація.

віддано партійному судови. Крім сього справу розглане суд чести. Людовецькі вожаки побоялися зразу зайняти становище. Бояться скандалу підчас виборів.

Як подає кореспондент „Хвіл.", Бриль запевнює, що зложить мандат, якщо один з них судів випаде для нього некорисно. З сеї заяви виходить, що в управі мають перевагу прихильники Бриля. Вони мимо гармідеру, який спричинила афера Бриль Ямпольскі, недопустять до цофнення кандидатури Бриля. У кождого з них смалець на голові. Скомпромітований Бриль міг би вдемаскувати ще й инших своїх партійних товаришів, що спільно з чим провадили зделки.

Кандидати на президентуру Польщі.

Польська преса вичисляє отсі особи як кандидатів на президентуру Польщі: Юзеф Пілсудскі теперішний начальник Польщі, вшехпольський рабін — Роман Дмовскі, пяніст з театральним жестом — Ігнаци Падеревскі, б. премієр — проф. Поніковскі, б. премієр Тугут (з партії „Визволєнє") і осліплений генерал Юзеф Галлєр (кресовий поміщик).

Можна собі уявити, якими засобами будуть поборювати себе табори, що стоять поза поодинокими згаданими кандидатами.

Конференція в Ревлі.

Риська преса подає, що в Ревлі відбудеться 8. жовтня зїзд міністрів заграничних справ Латвії, Естонії, Фінляндії і Польщі. З Польщі приїжджає Нарутовіч.

Уневажнення і счеркнення виборчих ліст.

Польська державна виборча комісія на засіданню 4. с. м. затвердила 14 державних ліст до сенату і 19 до сойму. Уневажнено лісту ч. 21 (незалежні соціялісти) до сойму. Ліста ч. 19 до сойму взята назад До сенату уневажнено лісту ч. 20 (жидівські людовці з Прилуцьким на чолі). Не зголошено ліст до сенату до отсих соймових ліст: ч. 4 (жидівські робітники), ч. 11, 17 і 18. Ліста ч. 19 взята назад До сойму і сенату затверджено отсі листи: ч. 1 (ПСЛ). з якої счеркнено д ра Грека, котрий не зложив заяви про свою згоду кандидувати; ч. 2 (ППС.), з якої счеркнено пос. Клеменсєвіча до сойму; ч. 3 (Визволєнє), з якої счеркнено д-ра Яніка і Дзюбіньску до сенату; ч. 5 (Комуністи); ч. 6 (Ради Людове); ч. 7 (НПР.); ч. 8 Християнське Зєдинення Єдносці Народовей); ч. 10 (Унія державно-демократична), з якої счеркнено до сойму Стесловіча, В. Маковского, Колішера, Каменецкого і Гелжиньского, а до сенату Нарутовіча, Левенштайна, Зд. Тарновского (ні один з них не вніс зголошення); ч. 12 (Польське Центрум) з якої счеркнено 16 імен до сойму; ч. 13 (ПСЛ. — лівиця), з якої счеркнено 14 імен до сойму; ч. 14 (Міщанське Центрум); ч. 15 (група кс. Оконя), в якій счеркнено половину кандидатів; ч. 16 (бльок національних меншостей), в якій счеркнено Шіпера; ч. 20 (Паньствови Звьонзек Кресови) на якій є м. и. міністр Нарутовіч. Тільки до сойму принято листи ч. 4, 18 і 20. Генеральна виборча комісія збереться достойно після виборів.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці понище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Турки і большевики.

З Москви повідомляють, що комісар по військовим справам федеративного совіту закавказьких совітських республик Єлява виїхав з Тифліса до Ангори для наради з начальником штаба турецької армії.

Приятелі помирилися.

В „Накануне" надрукована заява редакції, яка виясняє суперечку між редакційною колегією і Ключніковим і Потехіним, яке викликало вихід цих останніх з редакції. Тепер суперечка вияснена і як редакція „Накануне" так і Ключніков з Потехіним ви[illegible] бажаним дальше вз[illegible]ництво.

Ерріо в Росії.

Французький діяч Ерріо, який прибув до совітської Росії для студіювання тамошніх відносин, відвідав Нижегородський ярмарок; як інформують „Ізвестія", він заявив, що задоволений всім, що бачив і обіцяв ужити заходів для відновлення торговельних зносин Франції з совітською Росією.

Поворот пароплавів.

Совітські газети повідомляють, що англійський уряд дав згоду на поворот большевикам пароплавів Добровольної фльоти: „Вологда", „Красноярськ", „Курськ", „Катеринослав", „Камянець Подільський", „Новгород", „Вороніж", „Тамбов" і „Ярославль".

Поразка большевиків в Бухарі.

З Баку повідомляють про поразку совітських військ в Центральній Азії. Командуючий совітським військом вислав делегатів до бухарського еміра для того, щоб встановити перемиря. Встановлено такі умови: 1) визнання совітським урядом монархістичного уряду Бухари; 2) евакуація Бухари, Ташкента і залізничих шляхів совітським військом; 3) виплата певної суми совітським урядом на користь Бухарської держави.

Ці умови, приняті совітськими делегатами, мають стати вихідною точкою при мирних переговорах.

Російсько-східня торговельна палата.

В цілях розвитку банківських операцій зі сходом совітський комісарят по торговельних справах утворює російську-східну торговельну палату. Ця палата буде мати своїм завданням відновлення російської торговлі з Туреччиною, Хінами і Бухарою.

Большевики і Литва.

Представник РСФСР. в Литві звернувся до литовського уряду з нотою з приводу пропозиції держав антанти литовському уряду прийняти постанови версайльського трактату відносно ріки Німаня. Совітський представник заявив, що совітський уряд не визнає жадного розвязання справи Німаня, яке буде переведено без його участи. На його думку ця справа повинна бути розвязана спільно всіма прибережними до Німаня державами не вилучаючи білоруської соціялістичної республики.

Озброєння совітів.

„Times" передають з авторітетних джерел, що совітський уряд закуповлює тепер в Італії велику кількість зброї. Відомі заводи „Fiat" одержали великі замовлення на панцерні автомобілі, автобуси і здається також кулемети.

Відмова большевиків від своїх замовлень.

Німецька преса сповіщає, що совітський уряд відмовився від замовлення на 6?8 паротягів на тій підставі, що ці паротяги являються занадто важкими для старих російських залізничих мостів.

Безпартійні кооператори.

На третьому зібранню уповноважених Центросоюза, що відбулось в Москві 1. липня 1922. року, в склад нового правління поруч з комуністами вибрані також й безпартійні кооператори, в числі їх колишний міністр тимчасового уряду Некрасов. З приводу свойого вступу до правління Центросоюзу безпартійні випустили декляравію, в якій закликають старих кооператорів йти на відповідальні посади в Центросоюз.

На Волзі.

„Ізвестія" друкують картини з сучасного стану надволжанських губерній. Подаємо з них окремі характеристичні місця:

„Іду з м. Дергачі в одно з степових сел. По обидва боки шляху, куди не глянеш, степ, незораний степ, з орлами що літають над ним. Прекрасні, але сумні картини. А раніше тут — оповідає візник — й клаптини незораного не було. Землі бракувало. Багато на Сибір переселялось. Скільки ми проїхали — 25—30 верст, а стрінули агронома на верблюді. А раніше в цю пору, не перестаючи вози з мукою скрипіли. Бачили в місті шпіхліри. Міліони пудів збіжжа в них завжди було, на дергачівських млинах що дня мололи 10.000 пудів.

Тільки під самим селом починаються селянські засіви. Але які нуждені! Можна довго стояти й думати: був тут засів, чи не було".

„Гострий брак робочої худоби в Заволжі — найболючійша справа селянського господарства. По дергачівському повіту худоби лишилось в середньому 36 відсотків. Дійних коров коло 50 відсотків. По волостях калдінській і липській робочої худоби — 11 відсотків, по осипо-гайській 10 відсотків, по сафарівській 20 відсотків. Треба мати на увазі, що цей відсоток взятий по відношенню до 1921 р., коли кількість худоби була менше потрібної, бо упадок селянського господарства почався 1914 р.".

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"! Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

мопізнання і культурного розвитку і хоче бути хазяїном на своїй землі", каже в передмові тоїже Географії, „а не знає як". І ту працю уважав під теперішню хвилю за найважнішу. Природно, що при освітній праці серед українського народа мусів Покійник стрінутися з Тов-ом „Просвіта". Організація „Просвіт" на Вел. Україні знайшла в особі М. Сумцова ідейного і практичного сподвижника. І для Тов-а „Просвіта" у Львові не був він чужий. Читаємо вже у звіті Тов-а „Просвіта" за 1886. р., що на відозву Гол. Виділу Тов-а „Просвіта" о жертви в книжках для бібліотеки Тов-а „Просвіта", прислав проф. М. Сумцов з Харкова 17 книжок, своїх творів для бібліотеки Тов-а. Від того часу не забував на бібліотеку Тов-а „Просвіта", в замін за що висилало Тв-о Йому свої видання. Був також передплатником органу Тов-а „Письма з Просвіти" від 1909—1914 р. А коли Тов-о „Просвіта" скликало з нагоди свого 40-літнього ювілею істновання Перший Український Просвітно Економічний Конгрес до Львова в лютім 1909 р., то Покійник прислав слідуючу привітну телеграму Конгресови: „Шановному Товариству „Просвіта". Витаю шановне Тов-о з ювилеєм його славної трудящої і пильної праці на користь Рідного Краю, на дійсну просвіту українського народа в напрямі його національного розцвіту. Щиро бажаю найкращої будуччини, щоб діяльність Тов-а вільно йшла і чутко лунала по всій Руси Україні! З поважанням професор М. Сумцов".

Покійник почував усе себе Українцем, був добрим українським громадянином, для якого жадна ділянка громадянської праці не була чужою — від строго наукової до муніціпально гуманітарної, пр. як довголітний радний міста Харкова і добродій шпиталів.

В часі революції брав живу й енергічну участь в українській політичній боротьбі за самостійністи. Заходився коло українізації вищого шкільництва, а головно коло зорганізовання Української Академії Наук в Києві. Вісток про діяльність проф. М. Сумцова за останні 1919—22 роки не маємо, завдяки замкненим границям. Знаємо однак загально, що Покійник розвинув був дуже інтензивну працю.

В особі бл. п. проф. д-ра Миколи Сумцова поніс український нарід одну з найбільших втрат для української науки, культури, якої переболіти довго а довго годі буде.

Честь світлій памяти великого Сина України, а рідна земля улюбленого ним Харкова хай буде Йому легка!

Львів, дня 4. жовтня 1922.

Дописи з краю.

Березівщина.

Занепад української людности. — Виборчий махер.

В березівськім повіті не має вже зовсім чисто українських сіл, бо всюди наша людність помішана з Поляками. Але коли польська людність за допомогою своєї інтелігенції бере активну участь в організаційнім життю, українська сидить зовсім пасивно, а то копає рови собі під ногами. Наші „Народні Доми" в селах, як Селиска, Володж, Глудно і ин., де находяться ріжні народні інституції, як читальні „Просвіти", „Сокіл", „Райфайзенки", Рочдельські спілки" „Сільський Господар", де часто відбувалися аматорські вистави й концерти, нині стоять позамикані і лиш сільська дітвора оббиває камінням їх мури.

На перший погляд вину приписати би можна місцевій інтелігенції, головно священикам. Та се годі зробити. Тутешня людність так здеморалізована, а до цего підюджувана польською стороною, що лиш до того спосібна, щоби робити до староства доноси на своїх священиків за „zdradę państwa", а свої „Народні Доми" хоче віддати на мешкання жандармам, то на сільську школу, до якої тут мають рівне право не лиш [illegible] Жиди та Поляки.

На горизонті березівського повіту виринає тепер Данило Стецик, дяк в селі Глудно, колись відомий організатор аматорських вистав і концертів, а нині перший агітатор пана Трцінського, поміщика в Селисках-Гдичин, та кандидата на посла до варшавського сойму. І не за яку-будь „ковбасу" він підняв ся цего хвалебного діла. Поминаючи всі зачети на агітацію, поїздки по селах, віча та грошеву й иншу винагороду, він має обіцяне стати дяком в селі Селисках (шкода лиш, що це не від пана поміщика залежить, але від місцевого пароха), а його жінка, звичайна селянка має дістати тут посаду народної учительки. От на що дався зловити колишній „щирий" Українець — Данило Стецик! Виявлялось би це все жартом, коли [illegible] рний час — вибори.

Еней.

Жабє, пов. Коломия.

Гуцульські злидні. — Кампанія проти „Дністра".

Посипалися на наші гори всілякі блага. Посуха, голод, данина, пошестні недуги, помір на вівці, приготування до виборів, тільки того, що май відержати не можна. Боришка (бараболя) через посуху

де вродилася, сіно не дописало, не буде чим маржини зимувати, а у Гуцула маржина (худоба) це один ноке майно. Ще й пошестними недугами Господь мир хрещений карає. Віспа і тиф не вигасають, люди гинуть як мухи, а помочі ніякої, замісць лікаря, шлють нам виборчих агітаторів, замісць ліків насилають цілими паками хрунівську бібулу „Рідний Край" і „Хлопську Правду", хоча цеї погані Гуцул і до руки не візьме.

Останніми днями робиться підготування до майбутніх варшавських виборів. Відомі інсценізатори гуцульського льоялізму і фабриканти делегацій до Варшави брати Пшибиловскі вербують хрунів до комітетів виборчих і оглядаються за кандидатами. По горах ходить непровірена чутка, що цей хрунівський комітет звернувся до Петра Шикирика, щоби кандидував. Тут ніхто не йме віри, щоби Шикирик, котрий в 1919 р. послував до Національної Ради в Станиславові, тепер з хрунями паскудився, та ще й в часі, як його тесть Михайло Гайчук переслідуваний, мов дикий звір, схоронився аж в чеській державі й до тепер не вернув. До комітету виборчого братів Пшибиловских ні один Гуцул не належить, лише самі зайди і хруні. Наша Гуцулія не така наївна, знає хто її друг, а хто враг, на манівці не піде і одноцільного фронту не зломить, а зі зрадниками зведе рахунок, як би такі знайшлися.

Скажу кілька слів про братів Пшибиловских, най світ знає, що це за птиці. Старший брат Владислав, бувший власник Бистреця, тепер агент охрани. На старість оженився з Гуцулкою з Ворохти і будьм перейшов на нашу віру, щоби лекше було людей туманити. Між Гуцулами він „Русин", між Ляхами Лях, а з поліцією „за пан брат". Молодший Станіслав, також бувший поміщик, тепер печеняр і власник двох незаконних жінок та копиці діток. Мешкає на Криворівни. Дивиться, де з комина куриться, там йде гостювати. Гуцулія називає згідно обох достойних братів „друками" і оминає їх як злющих собак. Ось такі то меценати роблять у горах приготування до виборів. Добродійства закона про знесення виїмкового стану даються відчувати і у нас таки на наших хребтах. А може це перші подуви воєвідської автономії? Державна поліція так людям доскулює, що вже не до видержання. Тепер забороняють обезпечати будинки в „Дністрі", силують йти до якоїсь варшавської асекурації. Оноді вчепилися тутешного „Дністрового" агента Івана Вірстюка і мучили кат зна за що. Тягали по протоколах, переводили у його труси, грозили криміналом і вкінци заборонили обезпечати людське майно в українськім товаристві „Дністер". Хиба-ж під Польщею і асекурація належить до поліції? Може би начальна команда поліції у Варшаві повчила панів поліцийників, що до їх належить, а що ні. Ми хоча далеко від Варшави, а знаємо, що примус асекураційний ще не обовязує і ніхто, навіть поліція не має права забороняти людям обезпечатися, де їм подобається.

Гуцул.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ти долучено, як відомо, до точок англійсько-ірляндського договору і урочисто потверджено підписами делегатів обох сторін на мировій конференції. До тепер обговорено вже більшість статей конституції.

Бої в Ірляндії.

Аг. Вольфа доносить, що місцевість Омет, віддалену 70 км. від Белфесту, здобули після тригодинної завзятої боротьби повстанці. Вони мали 10 убитих і 13 ранених.

Амнестія для ірляндських повстанців.

Аг. Райтера доносить, що ірляндський уряд видав проклямацію, де обіцює повну амнестію тим повстанцям, які зложать зброю до 15. жовтня ц. р.

Справа міжсоюзних довгів в Америці.

На конференції американських банкирів відомий американський фінансист Лєман заявив м. и., що опінія публична як в Америці, так і в Европі не привязує великого значіння до справи міжсоюзних довгів і справ відшкодовань. Бесідник накликує Американців, щоби передумали, чи не треба булоб анулювати деякі довги союзників в Америці.

Америка і брісельська фінансова конференція.

З Вашінгтону доносять до „Матен а", що З'єдинені Держави не візьмуть рішучо участи в брісельській фінансовій конференції, яка обговорюватиме справу відшкодовань. „Суар" перестерігає політичні кола і публичну опінію, щоби не привязували надмірно великої ваги до американської подорожі англійського секретаря фінансів сер Роберта Горна. Фінансова конференція збереться в Брісселі щойно під кінець січня 1923 р.

Перед утворенням нового чехословацького кабінету.

„Народні Політіка" доносить з Праги, що справа утворення нового кабінету стрічає несподівано нові трудноші. Вияснення положення треба надіятись щойно після закінчення спільної конференції між пп. Масариком, Бенешом і Сеглею.

Новий конґрес.

З Амстердаму доносять: Міжнародний комітет професійних союзів ріжних держав видав на днях звідомлення, де пише про скликання світового конгресу мира, який триватиме від 10. жовтня до 15. грудня ц. р. Комітет рішив дати цему конгресові закраску міжнародньої мирової манифестації.

Шанцер про справу Австрії.

„Н. Фр. Пр." доносить з Риму: Шанцер заявив представникови „Джорнале д'Італія", що порозуміння, яке послідувало в Женеві в справі Австрії, означає політичну і територіяльну стабілізацію Австрії й усуває всякі небезпеки розвязки австрійського питання. Італія одержала в контрольній системі Австрії, ухваленій в Женеві, визначну роль.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

РІЖНІ ВІСТИ.

По візиті Чічеріна.

„Kurjer Poranny" пише: „Зложивши візиту міністрові закорд. справ Нарутовичеви, Чічерін опустив Варшаву.

Висліди візити большевицького комісаря у Варшаві мабуть не є такі, яких він сподівався. Спроводження відповідальних чинників до виразного вияснення становища Польщі до випадків на близькому Сході, охота зловити нитку, що велаб до клубка букарештенських розмов, не повелися буржуазному представникови пролетарських республик.

Представники польського уряду в розмові з Чічеріном підкреслили, що тільки звертають пильну увагу на випадки, що розвиваються на Балкані, не тільки з приводу сусідських відносин, а також тому, що Браїла і Галац є транзитовими пристанями для Польщі. Польський уряд є переконаний, що ситуація на Сході не доведе до збройного конфлікту. Чічерін нічого більше не довідався і його візита пляново вана на широку скалю, закінчилася неудачним блефом.

Наради над конституцією в ірляндському парляменті.

З Дебліна доносять, що парлямент вільної ірляндської держави радить дальше над конституцією. Розглянено м. и. форму присяги на вірність королеви. Зміст цеї прися-

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** (28) число „Діла" сконфісковано за частину „Тернопільського Вістника" і за деякі дописи з краю.

— **„Свобода".** Вийшло третє число народного тижневика: „Свободи" з таким змістом: Українська держава, Недотримані умови, З історії села Березова, Рідна школа, Пояснення програми Народної Трудової партії, Польські вибори і Східна Галичина, В краю неспокій, По широкім світі, Дописи з краю, Хто нам поможе?, Новинки, Розрада, Оповістки.

— **Чи дійсно хруні, чи тільки цікаві?** Нам пишуть: В селі Воля велика коло Миколаєва велике обурення на членів виділу читальні: Михайла Дереша, Стефана Бриня, Івана Луцишина і Василя Гузя — за те, що вони 29. вересня ходили на хрунівські збори до Жидачева, які скликав відомий наймит — Сидір Твердохліб. Їх в селі відозивають, що запродалися Твердохлібови, котрий тепер грасує в Жидачівщині і скуповує собі прихильників.

— **Жінка Махна арештована.** Як відомо, жінка отамана Махна була втікла з табору інтернованих у Стшалкові. Сьогоднішна преса доносить, що поліції удалося арештувати її на залізничій лінії Стшалково-Кутно. Отаманша Махно мала намір втечи до Росії. Арештовану відставлено до Варшави.

— **Золота валюта в Австрії.** Перший раз від часу істновання австрійська республика випустила золоту валюту. На коронах давнього формату видно австрійського орла і напись: „Republik Oesterrei.h".

— **Кольонізують.** Польське міністерство військових справ своїм наказом з дня 11. вересня продовжило речене зголошування до

ОСИП МАКОВЕЙ.

ОПРИШКИ.

В лісах відомого обивателя Східної Малопольщі, пана Ізидора Погоржельского, котрий ще перед двома роками називався цілком по грецьки, як Ахіллес: Іцко Погорілєс, замножилися по війні дуже немилі сотворіння: дикі свині і опришки. Одних і других пан Погоржельскі не терпів і ніколи на них не полював, але, щоби прислужитися вітчині, старався позбутися їх ради кальмо; казав рубати ліси без пощади і дерево вивозив у світ. Сей спосіб був без сумніву добрий і по літах був би певно увільнив цілу околицю від диких свиней і опришків. Що з того, коли лісів було за богато і то з такими неприступними дебрами, що люде звідтам і за дармо не хотіли дров брати; до залізниці було далеко, коней було за мало, рубачів лакомих на зарібок ще менше, — через те ліси росли собі спокійно дальше і давали безпечний захист диким свиням і опришкам.

Що дикі свині бувають по лісах, се кождий знає і не чудується завидто; вони врешті не такі страшні і небезпечні, а спечені є навіть смачні. Инше діло з опришками. Нема такого власника лісів на світі, котрий бажав би мати сю звірину у себе; пожитку з неї нема жадного, а шкоди без міри. Опришки пана Погоржельского (коли так можна сказати, бо він мабуть тільки свині з ліса уважав за свої) убили в околиці двох богатих Жидів і ограбили кількох Українців, що з Канади привезли доляри. Хоч Погоржельскі не був ані Жидом ані Українцем, лише правдивим римо-кат. Поляком-дідичем, проте він боявся своїх опришків і, щоби їх не дратувати, проживав далеко у Львові, де можна спати спокійнійше.

Таким способом опришки були дійсними панами в його лісах і своїми вчинками нагадували людям колишню милу романтику з Яносіками і Довбушами та свідчили прекрасно про се, які величні здобутки принесла людям світова війна у двайцятім століттю. Принесла правдивих лісових опришків, котрих колись оспівували поети цілого світа! Дійсно, як давнійші опришки, так і сі нові ті були страшні тільки для богачів, бідних вони не займали.

Покладаючись на сю великодушність опришків і на свою бідноту, вибралася відома театральна дружина Ганчаровського чотирма підводами на ніч в дорогу до недалекого містечка Б., де мала дати вистави. Не було в неї ніякого страху перед розбійниками, бо голий розбою не боїться; за те була в неї артистична фантазія і до деякої міри навіть охота зазнати сильних вражінь. Тут були відважні характери, знані зі сцени і описувані нераз в часописах. Н. пр. відома артистка Бреньковська, котра на 30-літнім ювилею своєї сценічної праці сама грала „Наталку Полтавку" і дала доказ, що не тільки її Наталка мимо своїх сто літ з причинком є вічно молода, але і Бреньковська ані не думає старітися, — просто баба-невміряка, pendent до славного козака невміраки. Тут їхав знаний бас Дяченко, котрий в життю тільки раз упився перед двайцятьми роками, а потім уже щодня тільки доливав і ніколи не був тверезий. Тут був і воєнний чоловік, 23-літній полковник з наддніпрянської армії, великий любитель „духів" (перфум), котрий по невдачах свого отамана виспівував славу України зі сцени, опікувався артисткою Вандою, по псевдоніму Степовою, і при її помочі якось коротав свій вік. І богато инших славних і на все здатних артистів і артисток їхало на возах, балакаючи собі та приспівуючи безжурно.

Ніч була тепла, ясна, місячна — і артистичні серця розпливались в роскошах. До місячних ночей, як відомо, дуже надаються українські пісні, отже ті пісні гомоніли тепер в лісах пана Погоржельского і на перекір всім політичним обставинам надавали тим лісам безкарно український кольорит. Вони з артистами відзивалися як крилоси, по черзі, часом голоси зливалися разом — і хор міг заворушити хоч кого, а не лише самих співаків. Відспівали вже: Ой місяцю, місяченьку, Ніч яка зоряна, Реве та стогне, У полі могила — і богато инших пісень, почім на хвилину затихли, мов задрімали.

Коли тут на першім возі бас, преславний бас Дяченко несподівано пробудився зі своєї дрімоти, випив решту горівки із флящки і на вдивовижу всім зорям, лісам і товаришам як заревів: „Гей браття опришки, долийте до чарки!" — то перше дерева погнав своїм голосом. Се так у війну часом гармата несподівано гримнула і чоловік аж до долу хилився від натиску повітря і почування. І не вспів ще бас докінчити пісні, коли біля його воза зявився опришок у військовій одежі з крісом (тепер, як відомо, всі опришки носяться по воєнному), простяг свою флящку з горівкою до баса і промовив з радістю: — Слічне! вудовне! Я пану доллєн до чаркі! Пій пан! Цо за глос! Буй сєн пан Бога — то так як би чтири бикі одразу ричали..

(Докінчення буде.)

ТЕЛЕҐРАМИ.

Пропав абдикаційний документ.

Бордо. (ПАТ.) Абдикаційний документ грецького короля Константина, котрий вислано до державної друкарні, — пропав. Стало ся це з ініціятиви грецьких офіцирів, мабуть вірних королеви. Вони сим способом хотіли не допустити до оголошення документу.

Конференція в Мудані.

Царгород. (ПАТ.) Райтер. Ген. Герінґтон отвираючи конференцію в Мудані, відчитав програму праць конференції, опісля Ісмед Паша потвердив, що ангорське правительство акцептує пріпціпи, висловлені в союзницькій ноті. Пізніще конференція радила над предложеннями ген. Шарпі, що торкаються адміністрації на теріторії Тракії.

Зазив до добр. служби.

Атени. (ПАТ). Райтер. Мін. війни звернувся з зазивом до всіх необнятих мобілізацією, а здібних до військової служби горожан, щоби зголошувалися до війська яко добровольці.

Кавказькі републики і східна справа.

Москва (ПАТ.) Совітські кавказькі републики Азербейджану, Вірменії і Грузії вислали ноту до правительств Франції, Італії, Греції, Румунії, Болгарії, Юґославії й Єгипту, в котрій протестують проти скликання конференції в справі близького Сходу, а головно в справі проток без участи заінтересованих держав. Совітські кавказькі републики прилучуються вповні до ноти російського правительства з дня 24. вересня, заявляючи, що разом з Росією, Азербейджан, Вірменія і Грузія не признають ніякого рішення в справі проток, ухваленого без їх участи і проти їх інтересів.

Маневри сов. фльоти.

Москва. (ПАТ.) Народній комісар для морських справ заявив: Перша часть маневрів балтійської фльоти виявила, що балтійська фльота разом з кріпостю Кронштаду становлять поважну оборону проти евентуальної атаки від сторони моря на Петроград.

Димісія чеського кабінету.

Прага. (ПАТ.) ЧПБ. На сьогоднішному засіданню Ради мін. весь кабінет зголосив димісію, котру Масарик прийняв. Новий кабінет утворився так: през. мін. Свегля (реп.), мін. нар. обор. Уджаль (реп.), вн. сп. Малїпетер (реп.), хліборобства д-р Годжа (реп.), сусп. оп. Габерман (с. д.), просвіти Бехине (с. д.), публ. роб. Срба (с. д.), уніфікації д-р Макаровіч (с. д.), залізниць Стрібрни (с. д.), почт Франке (н. с.), апров. Тучни (н. с.), справедл. Долянски (люд.), здоровля Шрамек (л.), фінанс. д-р Рашін (н. д.), торг. Новак (н. д.), загр. Бенеш, Словаччина Каляй.

Справа Тракії.

Царгород. (ПАТ.) Райтер Ісмед Паша зажадав міжсоюзної контролі в Тракії, зрезиґнував із заведення турецької адміністрації і предложив поставити вздовж Маріци кордон союзних військ. Поза Маріцою булаб неутральна стрефа. Коаліційні генерали заявили що всі пропозиції в справі адміністраційних заряджень мають апробувати заступлені ними правительства.

приділу землі на „кресах". Земля буде приділена жовнірам і охотникам, урядженим на „кресах".

— **Пристанок в Дорі.** З днем 1. жовтня урухомлено новий пристанок в Дорі, на лінії Делятин-Яремче.

— **Німецькі залізниці дорожіють.** З днем 1. листопада особова тарифа німецьких залізниць подорожіє на 100 прц.

— **Гінденбург грозить.** В день 75-літного ювилею уродин, до Гінденбурґа прибули ріжні делеґації з цілої Німеччини. Гінденбург виголосив промову, в якій заявив, що незадовго прийде день пімсти німецького народу, за свою кривду і поневолення.

— **В неділю дня 8. жовтня 1922** о годині 1-ій по пол. відбудеться всенароднє віче в Станиславові в домівці українського „Сокола" при вул. Третього Мая ч. 18 Виголоситься слідуючі реферати: 1) Наше теперішнє положення — і вибори; 2) Справа нашого шкільництва; 3) Про кооперативи.

— **Передплатники „Світа Дитини"** одержать на днях за післяплатою новувиданий фантастичний роман Дойля п. н. „Пропащий Світ" у перекладі Софії Вольської. Вінєтку робив Вол. Січинський. У тексті сорок ілюстрацій.

— **Народний театр „Української Бесіди"** починає свої вистави в суботу 7. с. м. — премієрою пєси на 3 дії п. з. „Потоп". Пєсу ставить головний режісер нашого театру О. Загарів. Білєти в „Народній Торговлі". — Початок вистав точно о год. 7·30 веч. XXV. 1—1

— **Челядниця, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 7—10

— **Проти довжників, які побрали вексльові позички в часі безробіття в** 1919 р. а доси не сплатили ще довгу, вноситься в половині жовтня 1922 до суду третю (послідну) серію векслевих позвів. Хто заплатить (в касі Земельного Банку Гіпотечного у Львові вул. Підвалля 7) довг ще зараз, перед 15. жовтня 1922, може ще охоронитись перед так непропорціонально великими коштами, які вже понесли довжники, котрих мусілося вже запізвати. — Упрашається ПТ. Читачів, щоб звернули увагу всіх інтересованих на отсю пригадку в ціли запобіження злишним а так великим коштам, які знова спадуть на довжників. 2—3

З новим роком шкільним.

(Під розвагу оо. катехитам)

Кождий кінець шкільного року приносить катехитові прикре розчарування, що вислід його праці не стоїть у бажаному відношенню до вложеного труду і остає позаду світських предметів.

Причина цього лежить виключ. в методі навчання релігії. Щоденні молитви у народній школі в церковній мові, це головна причина, чому діти поволи відчужуються від цього, так з початку милого їм предмету. Лише надзвичайним тактом і тяжкою працею удається катехитові піддержати щораз то менше заінтересування своїм предметом.

Молитва дитини в незрозумілій мові, це тягар противний законам природи, противний самому поняттю молитви, наруга над всякою педагоґікою, повільне убиття релігійного духа, з яким дитина до школи приходить.

Учитиж дитину молитись в живій, рідній мові, це вже не патріотичний обовязок катехита, але закон природи так ясний та безпосередний, що тут ні причому всякі традиції, всякий авторітет.

Духовна влада вже давно сказала слово, апробуючи паралельний народній текст молитов в малому катехізмі, а річю катехита є зрозуміти вагу того величезного перелому і використати його для добра повірених собі невинних душ.

Певна річ, що це викличе в дальшій консеквенції замішання в часі богослуження, але може бодай тоді підемо оден крок вперед та пізнаємо ясно, що взагалі з Богом розмовлятись повинна людина в своєрідній мові.

Боюсь, що якщо ми ще довше будемо надумуватися, не тільки не будемо спосібні сповнити заповіт Апост. Престола поручений нам в справі Сходу, але противно, посередно причинимося до цього, що наш народ неминуче покине нас і піде там, де хвалять Бога зрозумілою йому мовою. *Катехит.*

Позір! Січи!

Четвертий місяць виходить січовий часопис „Січові Вісти".

Котра „Січ" ще досі не подала до свого часопису відомостей про своє відновлення, склад старшини, — звіту з дотеперішньої своєї діяльности?!

Котра „Січ" ще досі не гідновила своєї діяльности?!

Памятайте, що в організації і обєднанню сила! В кожнім селі, чи місті чи місточку, де тільки лунає українська мова, мусить бути заложене гімнастично - пожарниче т во „Січ"!

„Січ" скріплює духа народнього! „Січ" несе поміч селу в нещастю!

Подавайте відомости про відновлені Товариства!

Відновлюйте „Січи", де вони ще приспані воєнним лихоліттям!

Закладайте „Січи" там, де їх досі ще не було!

Передплачуйте свій часопис „Січові вісти"!

Набувайте статут гімн. пожарн. т-ва „Січ", який вийшов вже з друку!

Одно число „Січових вістей" чи один примірник статута коштує 100 мп. При замовленню 5 і більше чисел „Січових вістей" 20 прц. опусту.

За всякими інформаціями звертайтесь до редакції „Січових вістей", або до „Повітової Січи" у Львові на адресу: д-р Р. Дашкевич Львів, Собіщина 7.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовтеся поміститі на сторінках Вашого органу цих кілька стрічок:

Львівська „Ґазета поранна" в статейці „Роздвоєння в українському таборі" кидає нікчемні інсинуації, немовто до нас звертався хтонебудь зі Львова що до зміни погляду в справі стан вища до виборів і немовто ми признали засадничо потребу ревізії.

Заявляємо отсим, що всі ці наклепи „Газети поранної" є позбавлені всякої основи, є дешевенькою провокацією, обчисленою на введення замішання серед одностайного українського громадянства, до захитання його становища. Всі ці поголоски просто виссані з пальця, бо ані ніхто до нас не звертався в тій справі, ані ми не змінили й не могли змінити своєї думки, однозгідної з цілим українським загалом. З цього ясно лише одно: чим близче до виборів, тим більше вирине подібних провокаційних звісток. Як у всіх инших проявах, так і тут наше громадянство виявить повну відпорність.

Перемишл, 4. жовтня 1922.

Д-р Вол. Загайкевич, Дмитро Греголинський.

---

†

ІНЖ.

Михайло Безпалко

помер скоропостижно в шпитали у Львові 5. X. 1922.

Похорони відбудуться в суботу, 7. ц. м., о год. 4-ій пополудни з Анатомії при вул. Пекарській 52., на які запрошує Приятелів і Знайомих Покійного РІДНЯ.

Курс грошей.

Львів, дня 4. жовтня 1922

Долари американські	9.175—9.270
„ „ (1. і 2-ки	9.075—9.120
Долари канадійські	9.025—9.070
„ „ (1. і 2-ки	8.925—8.975
Марки німецькі	4·80—4·90
„ „ (сотки)	4·50—4·75
„ „ (дрібні)	4·25—4·40
Леї румунські	52·00—54·50
„ „ (дрібні)	51·00—53·50
Корони чеські	290·00—299·00
„ „ (дрібні)	270·00—285·00
Австрійські тис. нов. см.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. см.	60·00—65·00
„ 50 кор.	37·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	137—160
„ сотки	130—160
„ 25-ки	110—120
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—7·00
Франки француські	670·00—700·00
Фунти стерлінгів	39.000·00—40.000·00
Франки швайцарські	1.650·00—1.700·00

Золото.

20 кор.	31.000·00—32.000·00
20 франк.	30.500·00—32.500·00
20 марк. нім.	31·500·00—32·500·00
фунти стерлінгів	34.000·00—34.600·00
10 рубл.	38.000·00—39.000·00
Долари	8.000·00—8.700·00

Срібло.

Корони австр.	620·00—650·00
5 кор. австр.	3.400·00—3.450·00
Фльорени австр.	1.550·00—1.600·00
Рублі	2.450·00—2.500·00
Копійки	14·00—14·50
Долари американські	6.000·00—6.150·00
„ „ полов. і ¼	5.000·00—5.050·00
Долари канадійські	5.000·00—5.100·00
„ „ дрібні	4.500·00—4.550·00
Леї румунські	665·00—670·00

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" зложили в вересни ц. р. на квітар в мп.: чит. „Просвіти" Волцнів 7000, І. Валиньский 2000, д-р В. Кульчицький 1000, Службовики „Дністра" 11.040, Л. Гузар 5000, А. Мигаль зб. у Львові 26200, Учит. Збір академічної гімназії (Філії) 7500, о. Бучацький 1000, 1000, Центральне Бюро оголошень Коперника 1000, Л. Пилипець 2000, В. Переляткевич 2000, Учит. Збір шк. „Шашкевича" 11400, У. П. Т. Богородчани 23852, Кр. Амат. Явче 4000, гром. Добряни 1100, В. Рижевський 8000, П. Чубатий 3000, І. Паламар 2000, І. Сквиртнянський збір. 8600, з Кольбушови: Н. Н. 300, Н. Н. 1000, Н. Н. 500, 2000, 1000, 1000, 500, 1000, 500, 500, 500, 500, М. Придаткевич 1000 і 1000, М. Береза 100, о. Головацький 1000, проф. Масляк 500, о. проф. Шпитковський 2000, д-р Кучера 1000, Учит. Збір акад. гімн. (голов.) 14500, д-р В. Левицький 1000, Учит. Збір держ. сем. курсів 20000, Службовики „Доменів" 5150, С. Кізима 5000, інж. Котис 207 20, А. Лазорко 2000, А. Микитка 2140, У. П. Т. Мостиська 12314, В. Острович 3000, І. Буя 2100, рад. Громницький 400, Учит. Збір шк. „Шашкевича" з прив. імянин дир. Бісікевича 5500, Матвійчук 1000, Бачинський 1000, Снилик 1000, О. Кльочак 2000, А. Березкий 2000, М. Ластовецький, 2000, У. П. Т. Тернопіль 105000, проф. Огієнко 500, П. П. Перфецькі 1000, Д. Лукашевич 25000, Д. Щербіцький 1000, П. Буняк 1000, складачі друк. „Діло" 3030, О. Фацієвич зб.р. 4290, Р. Бачинський 1000, збір. в церкві св. П. і Павла 2527, о А. Гаврищак 3000, гром. Збоїска 21500, О. Стрільбицький 100, С. Гайдучок 10000, о. П. Чужак 6500, збір. в Губинї 1300, збір. в Соколці, К. Малицька збір. 6300, І. Кравців 100, Л. Данилюк 1000, Пластунки 23. пл. полк. 6000, І. Терпиляк 1800, Ю. Тибінка 500, чит. „Просвіти" Городецьке 3000, о. Й. Александрович 8460, Олинець збір. у Львові 8780, Лікарі 6000, Адвокати 2100, Мигаль збір. у Львові 58610, з пушки Народної Торговлі 892, Учительський Збір акад. гімн. (Філія) 20400, С. Ортинський 6000, Службовики „Дністра" 11.200, М. Вербенець 10000.

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Жіноцтво — і справа виховання.

Загально відома річ, що наша суспільн сть дуже мало цікавиться справами шкільництва і виховання. На цілу Галицьку Україну крім квартальника „Світло" немає в нас ні одної педагогічної часописи, якаб порушувала справи сучасної школи, подавала пляни реформ, вказувала нові шляхи, на які вступили вже народи західної Европи. І наше громадянство мабуть цеї недостачі не відчуває, коли не в силі здобутись на педагогічний місячник чи двотижневик.

Правда, економіч і відносини в краю тепер дуже тяжкі, видавництва коштують міліони, але це не є ніяким виправданням — прецінь на те, що є насушною потребою дня, у нас все таки гріш найдеться, бо — мовляв — воно доконечне, без цего не обійдешся. А невжеж квестія виховання, квестія школи, тої майстерні, що продукує нам горожан, не є так само насущною потребою народу?

У нас закріпилася думка, що справа виховання, навчання — це річ специялістів педагогів, — инші вважають себе некомпетентними в цьому фаху і дуже радо усуваються від усяких педагогічних сходин, відчитів, книжок — мовляв: скучні речі. Але коли й скучні, як сама теорія, то хиба не може бути скучним і байдужим для батьків, яка саме та школа, в якій їх дитина вчиться, чого вона там вчиться, який впл в корисний чи шкідливий має школа на дитину, чи і як підготовляє її до реального життя.

З початком червня ц. р. уладжено у Львові виставу ручних робіт учеників і учениць шкіл У.П.Т. Вистава була заздалегідь зареклямована по часописах і оповістками. А як мало людей звиділо її! Як мало родичів (на 3000 дітей шкіл У.П.Т.) зацікавилося витворами рук і духа своєї дитини, витворами, які приковували увагу справжніх артистів і досвідних педагогів, відкриваючи перед ними невглублені тайни діточої психіки. І ні одна стрічка теплої згадки, ні одна критика-рецензія не появилася з приводу цеї вистави в нашій пресі, коли ось така „Sztuka dziecka" найшла широкий відгомін у всіх польських фахових і щоденних часописях.

Повстала у нас минулого року у Львові і богата педагогічна бібліотека, та крім гуртка учительства ніхто більш нею не користувався.

І це якраз в пору, коли ми беремося творити власну державу і творимо її, забуваючи покласти основний фундамент, яким є у кожного народа рідна школа і питоме шкільництво.

Коли поглянути хочби на те, що діється на цьому полі у найблизших наших сусідів, то справді стає соромно і страшно. Безліч часописів і брошур, що основно обговорюють найріжнороднійші сторони сучасної педагогії, програми наук, шкільні учебники і методичні підручники, видавані приватними особами по кількадесять на один предмет, переклади із заграничної літератури, рецензії і критики, видання для молоді і т. д. і т. д. Шукають доріг, пробують защіпити у себе чужі здобутки, творять власні цінности. — А що й казати про високо культурні народи Англії, Бельгії, Франції і Німеччини! Там справа виховання і навчання поставлена нині на першім місци, починає займати всі законодатні тіла, всі великі уми фільософів. Педагогія, медицина, онтогенія, психольогія подали собі руки, щоб — пізнавши душу і тіло дитини, розвинути її для власного добра і добра загалу народа.

А в цих змаганнях бере участь і жіноцтво. Згадаю тільки Шведку Еллен Кей і її книжку „Століття дитини", згадаю Литвинку Осиву Йотейко, яка в Брюкселі засновує педольогічний інститут, згадаю Італійку д-р Марію Монтессорі, творця „діточих домів", згадаю і нашу Софію Русову, яка стільки заслуг положила на полі шкільництва і виховання.

Але імена великих людей це тільки етикети, що вказують напрями і змагання хвилі — провести в діло їх ідеї мусить ціле громадянство, обі його половини: мущини і жінки.

Область виховання з природи вже жіночій вдачі найбільш підходяча, а проте, а може якраз тому саме загал нашого жіноцтва найменш нею цікавиться.

У вихованню вдоволялися ми досі традиційним поглядом на тему так званого „материнського інстинкту", який буцім то пособляє і веде кожну матір і найменш просвічену в найтруднійших хвилях її вельми важного звання, як матери і виховательки.

Кожна жінка — каже загальна опінія — тим самим є вже з уродження скінченим педагогом і займатися спеціяльно виховавчими справами не потребує. Очевидно, тільки консерватизм найгіршого сорта може такі погляди розвивати. Виховання — це штука, яку здобувати треба теоретично і практично дорогою досвіду, як артист різьбар здобуває штуку модельовання.

Але, щоби щось здобути, треба мати середники по цьому. Значить, треба мати доступ до тих устанoв, які дають змогу розвивати природні інстинкти і спосібности, поглубляти знання, виробляти досвід. Досі наше жіноцтво таких засобів не мало, його систематично усувано там, де голос жінки в справах виховавчих і шкільних м'г заважити. А коли в 1911 р. скликано у Львові анкету в справі українського університету і покликано до неї представників усіх організацій, не запрошено нікого з жінок, хоч може й вони могли тут сказати своє слово — жінки студентки, жінки матери тих студентів, що за український університет ставали грудю, мучилися у тюрмі.

Коли якийсь відлам суспільности постійно усувають від участи в громадянському життю, то він згодом марніє і затрачує інтерес до загальних справ. Це метод отуплювання мас, який в шкільному вихованню має свою анальогію. Так було і з українською жінкою. Її на протязі десяток соток літ уважано тільки жінкою, а не громадянкою і це — як кожна аномалія — мститься на нашій суспільности і до нині. І хоч сьогодня є вже в нас установи, до яких наше жіноцтво має доступ і може працювати — маю на думці Кружки У. П. Т. — але й тут дуже часто призначають нам ролю, похожу на ту при балевих буфетах: кажуть нам збирати жертви на Рідну Школу. Прегарне завдання! Але ми не можемо на цьому тільки обмежити нашої педагогічної діяльности. Ми мусимо увійти в Кружки У. П. Т. як діяльні члени, що внесуть тамки живійшу струю інтересу для справ чистої педагогії, порушать неторкані ще квестії жіночого виховання, жіночих шкіл фахових і загально образуючих, справу опіки над занедбаною дітворою, справу експериментальної педольогії, видавництв для дітей і молоді — все те, що доторкає нас найживійше, про що ніхто крім нас не заговорить. На взір „Kół matek" ми мусимо при наших школах сотворити материнські ради, які і матимуть вплив і на ведення школи і заопікуються молодіжю в її позашкільному життю. Це все ми мусимо зробити.

В цьому місяци скр'зь по цілім краю відбуваються Загальні Збори Кружків У П. Т. Наше жіноцтво повинно взяти в них як найживійшу участь і подбати, щоби на Загальний Зізд у Львові, який відбудеться дня 1. падолиста, явилися між делегатами від Кружків і жінки. По вісьми роках военного лихоліття се вперве скликує Українське Педагогічне Товариство свої збори. Світова хуртовина не зломала його життєвих сил, не зможуть зломати їх і сучасні невзгодини. А в підмогу завданням найвисшої нашої влади в области шкільництва і виховання мусить стати жінка — учителька і мати, свідома сьогодня своїх прав, свідома і вложених на неї обовязків Українки громадянки.

К. Малицька.

З міжнародньо-о жіночого руху.

Жінки адвокати в Англії. З останніх звідомлень англійської преси виходить, що при літних іспитах в англійських університетах сильно зросло число кандидаток адвокатського стану. Як відомо, в Англії є два адвокатські степені: нищий т. зв. соліцитор і вищий т. зв. баррістер. Соліцитори мають право заступства перед низшими судами, барр стери також перед вищим. Число жінок, які поздавали зі знаменитим успіхом іспити на барр стерів, піднялося в порівнанню з минулим роком на 50 прц.

„Жіночий парлямент" в Берліні. Під таким заголовком містить „Фоссіще Цайтунг" ч. 433 справоздання з осінного засідання „Централі Союза Господинь", на якім німецькі хазяйки радили над способом дешевого і ощадного господарства. На зборах, що тревали кілька днів, були представники міністерства торговлі і народнього господарства. Рівночасно відкрито виставу „Ощадне хазяйство". Метою зборів і виставки є допомогти державі через організацію „жінок господинь", побороти тяжку економічну кризу, яку переживає Німеччина. „Жіночий Парлямент" дає доказ, як є зорганізоване німецьке жіноцтво, яке велике в ньому почуття відповідальности і як усі його верстви, навіть ці, у яких лишень звання домашньої хазяйки, працюючи для рідного краю.

Становище жінок в Італії. Загальне становище працюючого жіноцтва в Італії погіршилося дуже сильно під впливом факту, що свіжі повоєнні закони приказують приймати на всі суспільні становища перш усього бувших жовнірів. „Товариства бувших вояків" не вдоволилися даними їм широкими правами. Вони впливають ріжними засобами на представників фірм, бюр та підприємств і приневолюють їх звільнити з посад працюючі у них жінки, а принимати на ці місця бувших жовнірів. Майже що днини можна читати в часописах про те, як із найскромнійших посад звільнено жінки — силою жовнярської організації. Також в самім уряді, який мусить рахуватися з настроями головних політичних партій, замітна є тенденція проти працюючих жінок. Союзи бувших вояків є дуже сильні; чимала скількість їх стоїть дуже близько до соціялістичної партії і до фашістів; самаж урядова бюрократія є антифемністична. Ясна річ, що цього рода закони і розпорядки не розвязують справи безробіття в Італії, лише пересувають безробіття і нужду виключно на жіночу частину населення.

Голяндія. 5. липня ц. р. голяндське жіноцтво брало перший раз участь у виборах до парляменту. Підчас виборчої кампанії жінки промовляли під голим небом, на вулицях та по селах, на рівні з мущинами. У деяких виборчих комісіях членами були жінки. Деякі політичні партії, які втратили кілька кандидатів при виборах, були невдоволені жіноцтвом, що воно придбало ці мандати для власної справи. На сто вибраних послів лише 7 місць припали жінкам. Коли зважити, що виборча кампанія йде п'д гаслами політичних партій і що на списках цих партій жіночі прізвища стояли на дуже далеких місцях, — ясно, що жіночі кандидатки завдячують свій вибір виключно жіночим голосам.

З життя Т-ва „Союз Українок".

Чортків. Після довгих тижнів вижидання жіноцтво в Чорткові дістало в кінці з тернопільського воєвідства дозв'л на заснования філії „Союза Українок". Дозвіл прийшов дня 9. вересня за посередництвом чортківського староства на руки тимчасової управи ФСУ., а дня 16. вересня відбулися в „Народнім Домі" Загальні збори товариства. На дневнім порядку зборів стояли ось які справи: І. Відчитання протоколу з перших установчих зборів. II. Відчитання стату Т-ва. III. Звіт з діяльности тимчасової управи. IV. Звіт касовий. V. Вибір управи і контр. комісії. VI. Діяльність Т-ва в найблизчім часі. VII. Внесення і інтерпеляції. — Збори були численні і дуже оживлені, між чортківським жіноцтвом слідно велике зацікавлення громадськими справами і охоту до праці. Обсяг діяльности, який загальні збори намітили вже на найблизчі місяці є доволі широкий, бо кромі організаційної роботи він обнимає також роботу просвітну, економ'чну і гуманітарну. Загальні збори ухвалили цілий ряд резолюцій, з котрих важнійші тут подаємо: 1) Філія „Союза Українок" в Чорткові приймає на удержання і опіку троє дітей перебуваючих в Польщі придніпрянських емігрантів. Хлопці найдуть приміщення в бурсі У. П. Т. за повною оплатою і будуть ходити до місцевих українських шкіл. 2) Філія „С. У." в Чорткові улаштує курс крою і шиття для своїх членів. 3) Філія „С. У." в Ч. заложить в найкоротшому часі жіночий кооператив „Труд". 4) З рамени філії „С. У." будуть відбуватися кождого тижня популярні відчити, сходини і чайні вечері для загалу нашого громадянства. 5) Філія „С. У." в Чорткові вносить подання до староства о дозвіл влаштувати в чортківськім повіті збірку на „дешеву кухню" для українсь[illegible] молоді. 6) Філія „С. У." віднеслася письменно до всіх інтелігенток в повіті з зазивом: а) вступати в члени Тов-а, б) зорганізувати в кожному селі „Кружок Союза Українок", в) збирати жертви в харчах на удержання придніпрянських дітей. 7) Члени „С. У." вестимуть безплатно курси для неграмотних. 8) „С. У." в Чорткові буде старатися придбати як найбільше фондів на потребу українського приватного шкільництва, з окрема на гімназію У. П. Т. в Чорткові. 50 відсотків чистого прибутку призначується на потреби У. П. Т. в Чорткові філія „С. У." платить шкільну оплату (6000 мп. місячно) за науку найбіднійшому ученикови чортківської гімназії. 9) Філія „С. У." дбає за харч і часописі для політичних вязнів в Чорткові. Вписове виносить 300 мп., членська вкладка 200 мп. місячно. Головою т-ва загальні збори вибрали п. Олеськову Ірину, в склад виділу увійшли пп.: Олена Федорович (містоголова), Марта Володимирщук (писарка), Юлія Пігутова (касієрка), Антонина Яскуляк, Анна Літинська і Юлія Соснова. Заступниці виділових пп.: Ева Тарнавська, Юлія Порейко і Лідія Горбачевська. В контрольну комісію вибрано: пп. Евгенію Ростkович, Марію Тарнавську і Єлисавету Стефано-

вичеву. — Головною перешкодою для поширення праці є недостача власної домівки. Відчити і курси для неграмотних відбуваються в салях чортківської гімназії УПТ., одначе на сходини і чайні вечері нема відповідного льокалю.

Новій філії бажаємо як найкращих успіхів в праці і висловлюємо надію, щоб всі місцевости в цілім краю, в яких досі нема жіночої організації пішли за її приміром.

„Жіноча Громада" в Дрогобичі прислала на фонд жіночої преси 13.500 мп.

„Жіноча Громада" в Тернополи дістала дозвіл на збирання жертв для української молодіжи в цілому тернопільському воєвідстві.

Засідання Головного Виділу відбуваються кожного четверга о год. 6 вечером в домівці товариства.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

†

Богдан Сімнович

професор ґімн.

з Освенціма, упокоївся дня 27. вересня 1922 р. в Стригапцях в 27. році життя.

839 Земля Йому пером! 1-1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота 7. п. м.: Новинка-премієра: „ПОТОП", пєса на 3 дії Берґера. Постановка О. Загарова.

Початок точно 7·30 г. веч. — Білети від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.

—о— XXV. 1—2

Вписи на однорічний торговельний курс в Торг. Школі у Львові вул. Корнякта приймається тільки до 8. п. м. Наука пічнеться 10. п. м. о год. 4. попол. 810 3—3

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ уряджує Т-во „ЗОРЯ" у власній салі при вул. Вірменській ч. 25. в суботу, дня 7. жовтня ц. р. Початок о 9. год. вечером. 830 2-2

До відома тов. студентам. По провіренню індексу і прочих документів тов. Антона Перегінця з Підгайців — заявляємо, що безпідставно був посуджуваний о запис на льв. пол. унів. Рівночасно заявляємо, що справу впису його на крак. унів полагоджено в його користь. — *Яворський, Головінський.*

Звертається увагу на одинокий український кооперативний орган Східної Галичини: „Господарсько-кооперативний Часопис". Виходить кождого 1. і 15. Перше число з цего року дуже важне, бо в ньому пом'щено вказівки о податках, що їх вимагається від кооператив, в третьому числі є докладні вказівки про те, які статути стоваришень (кооператив) муситься до кінця цего року змінити і як їх змінити. У кождому числі є вказівки, як організувати кооперативи та як працювати в кооперативах. Кожда українська кооператива мусить передплачувати наш часопис, кождий інтеліґент повинен піддержувати і читати свій одинокий господарський орган. Предплата до кінця року 3000 мп. Замовляти часопис і слати передплату на отсей адрес: Краєвий Союз ревізийний, Львів, Домініканська 11. 846 1—1

Михайло Бодян має до відбрання в Ред. „Діла" ноти. 841 1—1

В неділю, дня 8-го п. м. уряджує **Секція добродійна Тов. Марійського Пань,** яка опікується найбіднійшими родинами у Львові, збірку у всіх церквах. Проситься инші Товариства і комітети, щоб здержались в цей день від збірок. 847 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Микола Цяпка, парубок літ 26, з Пукенич пов. Стрий, взятий як форшпан в 1915 році через Москалів досі не вернув ані не дає о собі вістки. Хто знав би що про него, зволить ласкаво донести канцелярії д-ра Гіляра Бачинського адвоката в Стрию. Закордонні часописи проситься о передрук. 831 2—3

Дрібні оголошення.

ПОКІЙ окремий при українській інтеліґентній родині (евентуально з удержанням) на добрих умовах шукає банковець-кавалер. Дам вуголь. Зголошення до 10 жовтня під „Шимко" до Адміністрації. 796 3—3

РЕВЕРЕНДА майже нова з передвоєнного матеріялу до продажі. Близша відомість у п. Ференцевича, Домініканська 5. I. п. 797 2—2

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гиблярки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружляки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Баторого 4. 12776) 0—30

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конціпієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і корсткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 7—?

ФОРТЕПЯНИ і піяніна, солідне строєння направа, оцінка, купівля, продаж. Також на провінції. Адміністрація під „Строїтель Б". 752 3—4

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 6—20

ПОШУКУЮ лекції з кляс ґімназійних (народних рівнож) радо прийму лекції збірні з одної кляси. Проситься повідомляти до „Діла" під Відвічальний. 879 2—2

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяра нежонатого до робіт столярських, меблевих і т. п. за винагородженням після умови. Харч і помешкання на місци. Свідоцтва пожадані. Зголошення приймає будівничий Козачок, Знесіння ч. 103. Кольонія коло Львова. 827 2—5

АДВОКАТ д-р Віктор Павлавський в Дрогобичі пошукує сейчас рутинованої канцелярійної сили (найрадше академіка), з основним знанням табулі і машинового письма. 834 2—3

ЗА ДІМ у Львові з вільним мешканням дам дорогою заміни кільканайцять моргів поля, а з осібна за мешкання у Львові дам мешкання на селі а при тім аренду кількайцять-моргового господарства на корисних услівях. Зголошення під „Заміна" приймає Адм. „Діла". 836 1—1

АБСОЛЬВЕНТ „Hochschule für Welthandel" у Відни пошукує у Львові або на провінції відповідної посади в торгов. або промисл. підприємстві. Зголошення слати: Василь Вовк, Ябловівка п. Буск. 837 1—1

КРАВЧИНЯ піде приватно шити, може виїхати на провінцію. Зголошення під „111" до Адміністрації. 828 1—1

КОТРИЙ з учеників вищих шкіл хотів би приняти одногодинну лекцію математики до семинара. Платня після умови. Ласкаві зголошення: Микола Заяць, Львів Копцова 4/II. 840 1—1

ПОШУКУЮ фахового кавалера або панни до виробу всякого рода вукорків. Зголошення приймає Емма Кравпа, Старий Самбір. 843 1—3

ОПАЛОВЕ ДЕРЕВО, збіжє і бараболі купуємо від нами. Шліть оферти. — **ВУГОЛЬ ГОРІШНО-ШЛЕСЬКИЙ** доставляємо в найкоротшім часі по замовленню. „УНА" промислово-торговельне товариство, сп. з обм. пор. в Дрогобичі, Стрийська 14. 844 1—1

ДОБРЕ ВИНАГОРОДЖУ того, хто дасть мені яку небудь відомість про Андрія ПРИСТАВСЬКОГО, родом з Угерець вияських пов. Рудки (служив при Festungs Artillerie 3) в полон забраний з Перемишля в році 1915, перебував в Самарканді город. Туркестан. Зголошення до Адміністрації під „Приставський". 848 1—1

Хто виикажеться витинком цього анонсу з газети — дістане при закупні товарів 5 проц. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну :: в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок, мущин і дітей по найдешевих цінах поручає

Й. МАРКЕЛІЙ ШТАРК 1—5

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтеліґентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 19-?

5 000 Мп!

на відбудову „Народного Дому." в Ходорові як безпроцентову позичку зложили і кличуть:

60) Томашівський Емануїл з Городища кор. кличе: Гамкала Леся, Томашівського Теодора, Лукашівського Семена — усіх з Городища кор. 61) Гамкало Дмитро з Городища кор. кличе: Чада Івана, Коцовського Ілярія, Балука Николу, Заборського Гриня — усіх з Городища кор. 62) Гамкало Іван з Городища кор. кличе: Пухаля Романа, Чада Тому, Ілечка Симеона — усіх з Городища кор. 63) Балук Них. мол. з Городища кор. кличе: Микитея Андрія, Стахова Теофіля, Стахова Михайла, Ілечка Йосифа — усіх з Городища кор. 64) Гулей Гринь з Городища кор. кличе: Гамкала Стефана, Волошина Кипріяна, Прохеру Теодора — усіх з Городища кор. 65) Гулей Кипріян з Городища кор. кличе: Гамкала Гриня, Томашівського Теофіля — обох з Городища кор. 66) Чад Іван з Городища кличе: Гулея Теофіля, Заборського Йосифа, Михасьова Михайла — усіх з Городища кор. 67) Кашинська Марта, Ходорів кличе: Липовську Стефанію з Ходорова, Саякову Терезію і Анастазію з Волсатич, Грабовську Татіяну з Ходорова. 68) Закалякова Кристя, Ходорів кличе: Івашкову Марію, Калинцеву Анастазію, Мартинцеву Софію, Д-ра Пельпнера — усіх з Ходорова. 69) Калинцівна Марійка, Ходорів кличе: Ілечка Ашкеназого з Ходорова, Головача Григорія з Острова, Кавківну Ольгу з Ходорова. 70) Угорчак Григорій, Ходорів кличе: Угорчака Івана, Блюсовича Стаха — обох з Ходорова. 71) Підгородецький Микола, Ходорів кличе: Бойчаківну Теклюсю, Качковського Андрія — обоє з Ходорова. Фірмана Данила, Грабара Николу — обох з Загірєчка 72) Чмирівна Довця, Ходорів кличе: Зубоцького Дмитра, Калинця Василя, Шпичука Николу — усіх з Ходорова. 73) Коповський Никола, Ходорів кличе: Дякова Василя нотаря, Нарожника — обох з Немирова, Васильковського Н. з Ходорова. 74) Кицала Евстахій, Добрівляни кличе: Баковського Пилипа, Ваковського Михайла, Хмука Андрія — усіх з Добрівлян. 75) Коцовська Стефанія, Ходорів кличе: Копшохову Ольгу, Галушкову Юлію, Долгу Ольгу — усі з Ходорова. 76) Баковський Петро, Ходорів кличе: Баковську Ірену, Любинецького Михайла, Романюка Василя — усіх з Ходорова. 77) Д-р Й. Фаерштайн, Ходорів кличе: Д-ра З. Ірінштейна, Ґольда Ізаака — обох з Ходорова. 78) Данилейко Йосиф, Грусятичі кличе: Олійника Івана, Куровця Федора, Вереса Йосифа — усіх з Грусятич. 79) Михайло Гловяк, Ходорів кличе: Д-ра Ю. Оленицького з Станиславова, Мармуровича Степана, Кігічака Андрія, Сулиму Михайла, Кардаша Івана — усіх зі Стрия. о. Базюка Теодора з Тисьмениці. 80) Божак Михайло, Ходорів кличе: Калинця Романа, Мартинця Данила, Коцовського Михайла — усіх з Ходорова. 81) Олійник Онуфрій, Ходорів кличе: Румінського Панька, Басюка Петра — обох з Ходорова. 82) Черненький Яків, Ходорів кличе: Любинецького Панька, Головенка Н. — обох з Ходорова. 83) о. Козак Михайло, Ліщин кличе: Борика Михайла з Ліщина, Балтая Михайла з Калинівки, Ошуста Олексу з Орішковець. 84) Заборський Гринь, Городище кличе: Гамкала Гриня, Прохеру Гриня, Яворського Павла — усіх з Городища. 85) Гонтарський Григорій, Ходорів кличе: Д-ра Редіша Артура, Д-ра Ділленштейна — обох з Ходорова. 86) Симеон Ілечко з Городища кор. кличе: Балука Йосифа, Балука Захарія, Бидмана Василя — усіх з Городища кор. 87) Мигович Олекса, Отиневичі кличе: Зіньковського Теофіля, Пухаля Панька — обох з Отиневич. 88) Стегнівський Стах, Отиневичі кличе: Похоржея Йосифа, Мацькова Матвія — обох з Отиневич. 89) Гайдук Стефан, Отиневичі кличе: Свірського Павла, Басумака Николу — обох з Отиневич. 90) Стегнівський Ілько, Отиневичі кличе: Головчака Куза, Чвакову Марію — обоїх з Отиневич. 845 1—1

„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36.

платить від щадн. вкладок

10 процент.

Міліонові вкладки — після умови. —

XII. 3 5

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!

Передплачуйте обширнійший підручник

746 В. КУЧЕРИ: 3-6

„Про садівництво і зужиткования овочів".

— — 2 томи, около 400 стор., ілюстр. — —

Ціна 2000 мп.

Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

Позір купці і сільські крамниці!

— Набувайте всі ґалянтерійні товарі — в ГУРТІВНІМ СКЛАДІ

Н. і А. ПРЕЙСС

у ЛЬВОВІ, ПАСАЖ ФЕЛЛЕРІВ 4.

818 Вхід з вул. Леґіонів ч. 35. 2-3

КОНКУРС.

Головна Управа Українського Педаґоґічного Тов-а оголошує отсим конкурс на інспектора всенародних шкіл УПТ. Вимаганий виділовий або професорський іспит і педагогічний досвід. Подання злосмотрені документами і точним описом життя належить вносити до Головної Управи УПТ. до дня 20. жовтня ц. р. Платня і дієти після умови. IX. 4-5

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 3. жовтня 1922 р. СЕРІЮ II. найславнійшого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Данила Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Бунт моряків.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10